

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI
KRIZOVÉHO MANAGEMENTU – ÚLOHA NATO,
OSN A EU PŘI ŘEŠENÍ BEZPEČNOSTNÍCH
HROZEB**

Autor práce: Adéla Jedličková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: PhDr. Matej Polaček, MBA

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Adéla Jedličková
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Prezenční
Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Mezinárodní spolupráce v oblasti krizového managementu – úloha NATO, OSN a EU při řešení bezpečnostních hrozeb

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: International Cooperation in Crisis Management – The Role of NATO, the OSN and EU in Addressing Security Threats

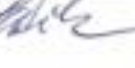

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): plk. PhDr. Matej Poláček, MBA

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): červen 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit roli a přístupy organizací NATO, OSN a EU k řešení vojenských a humanitárních krizí v období od roku 2010 do současnosti, se zvláštním zaměřením na jejich vzájemnou koordinaci a efektivitu spolupráce v Evropě a přilehlých regionech. Vedlejším cílem je porovnat přístupy NATO, OSN a EU ke krizovému managementu a zhodnotit efektivitu jejich spolupráce na vybraném příkladu.

Student: Adéla Jedličková	15.6.2025 datum	podpis	
Vedoucí práce: PhDr. Matej Poláček, MBA	25.6.2025 datum	podpis	
Schvaluji zadání bakalářské práce:			
Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	29.8.2025 datum	podpis	
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	29.8.2025 datum	podpis	
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	29.8.2025 datum	podpis	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce PhDr. Mateji Polačkovi, MBA za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JEDLIČKOVÁ, A. *Mezinárodní spolupráce v oblasti krizového managementu – úloha NATO, OSN a EU při řešení bezpečnostních hrozeb: Bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 83 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Matej Poláček, MBA.

Klíčová slova: krizový management, NATO, Evropská unie, Organizace spojených národů, bezpečnostní hrozby, Ukrajina, mezinárodní spolupráce

Tato bakalářská práce se zabývá mezinárodní spoluprací v oblasti krizového managementu se zaměřením na roli NATO, Evropské unie a Organizace spojených národů při řešení bezpečnostních hrozeb. Práce analyzuje strategické dokumenty těchto organizací a na jejich základě porovnává jejich přístupy, nástroje a možnosti spolupráce. Jako případová studie je zvolen konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou, který představuje významnou bezpečnostní krizi s vojenskými, politickými, ekonomickými i humanitárními dopady.

Práce shrnuje hlavní rozdíly a shody mezi jednotlivými organizacemi, zkoumá efektivitu jejich vzájemné koordinace a na základě provedené komparace formuluje vlastní návrhy a doporučení ke zlepšení spolupráce.

Cílem práce je přispět k lepšímu porozumění tomu, jak se jednotlivé mezinárodní organizace podílejí na zvládnutí současných bezpečnostních hrozeb a jaké limity jejich spolupráce existují.

ABSTRACT

JEDLIČKOVÁ, A. International Cooperation in Crisis Management – The Role of NATO, of OSN and EU in Addressing Security Threats: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 83 pgs. Supervisor: PhDr. Matej Polaček, MBA.

Key words: crisis management, NATO, European Union, United Nations, security threats, Ukraine, international cooperation

This bachelor thesis examines international cooperation in crisis management with a focus on the role of NATO, the European Union, and the United Nations in addressing security threats. The thesis analyzes the strategic documents of these organizations and compares their approaches, instruments, and possibilities for cooperation. The conflict between Russia and Ukraine is used as a case study, as it represents a major security crisis with military, political, economic, and humanitarian consequences.

The thesis summarizes the main similarities and differences between the organizations, examines the effectiveness of their mutual coordination, and formulates original proposals and recommendations for improving cooperation based on the conducted comparison.

The aim of the thesis is to contribute to a better understanding of how individual international organizations participate in managing contemporary security threats and what limits their cooperation faces

Obsah

OBSAH	7
ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 TEORETICKÝ RÁMEC KRIZOVÉHO MANAGEMENTU	13
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ KRIZOVÉHO MANAGEMENTU	14
2.2 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY V MEZINÁRODNÍM PROSTŘEDÍ.....	15
2.2.1 <i>Proměna bezpečnostního prostředí</i>	15
2.2.2 <i>Vymezení pojmu bezpečnostní hrozba</i>	16
2.2.3 <i>Vývoj bezpečnostního prostředí po studené válce</i>	16
3 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE V KRIZOVÉM MANAGEMENTU	17
3.1 NATO V KRIZOVÉM MANAGEMENTU	17
3.1.1 <i>Nástroje krizového managementu NATO</i>	18
3.2 OSN V KRIZOVÉM MANAGEMENTU.....	19
3.2.1 <i>Nástroje krizového managementu OSN</i>	20
3.3 EU V KRIZOVÉM MANAGEMENTU	21
3.3.1 <i>Nástroje krizového managementu EU</i>	22
4 KOOPERACE MEZI NATO, OSN A EU	25
4.1 SPOLUPRÁCE MEZI NATO A EU	25
4.2 SPOLUPRÁCE MEZI NATO A OSN.....	26
4.3 SPOLUPRÁCE MEZI EU A OSN	27
5 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY A JEJICH ŘEŠENÍ	29
5.1 TERORISMUS	29
5.1.1 <i>Hybridní hrozby</i>	30
5.2 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN.....	31
5.3 OBCHODOVÁNÍ S LIDMI.....	32
5.4 KYBERNETICKÉ HROZBY	33
5.5 MIGRACE	34
5.6 REAKCE NATO, OSN A EU NA BEZPEČNOSTNÍ HROZBY	36
5.6.1 <i>Terorismus</i>	36
5.6.2 <i>Hybridní hrozby</i>	38
5.6.3 <i>Kybernetické útoky</i>	39

5.6.4	<i>Migrace</i>	40
5.6.5	<i>Konflikt Rusko – Ukrajina</i>	41
6	VÝZKUM PŘÍPADOVÉ STUDIE: KONFLIKT RUSKO – UKRAJINA	43
6.1	ROLE NATO V KONFLIKTU	43
6.2	ROLE OSN V KONFLIKTU.....	45
6.3	ROLE EU V KONFLIKTU	47
6.4	KOMPARACE ORGANIZACÍ	49
6.5	ZHODNOCENÍ SPOLUPRÁCE ORGANIZACÍ.....	51
7	PŘÍPADOVÁ STUDIE	54
7.1	ANALÝZA DAT V PŘÍPADOVÉ STUDII.....	55
7.2	VÝBĚR PŘÍPADOVÉ STUDIE	56
7.3	POPIS PŘÍPADU	57
7.4	KOMPARACE STRATEGIÍ NATO, EVROPSKÉ UNIE A OSN V KONTEXTU KONFLIKTU NA UKRAJINĚ	58
7.4.1	<i>NATO</i>	59
7.4.2	<i>OSN</i>	60
7.4.3	<i>EU</i>	62
7.5	VYHODNOCENÍ PŘÍSTUPŮ NATO, OSN A EU KE KRIZOVÉMU MANAGEMENTU.....	64
7.6	NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO ZLEPŠENÍ KOORDINACE KRIZOVÉHO MANAGEMENTU	69
	ZÁVĚR	72
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	74
	LITERÁRNÍ ZDROJE	74
	ELEKTRONICKÉ ZDROJE	75
	LEGISLATIVNÍ DOKUMENTY.....	81
	SEZNAM ZKRATEK	82
	SEZNAM TABULEK	83

Úvod

Současné mezinárodní bezpečnostní prostředí je charakteristické rostoucí mírou nejistoty, proměnlivostí hrozeb a častějším výskytem krizí, které přesahují možnosti jednotlivých států. Ozbrojené konflikty, hybridní útoky, dezinformační kampaně, kybernetické hrozby i humanitární krize ukazují, že řešení bezpečnostních problémů vyžaduje koordinovaný přístup více aktérů na mezinárodní úrovni. V tomto kontextu nabývá stále většího významu mezinárodní spolupráce v oblasti krizového managementu, protože žádná organizace ani stát není schopen čelit všem bezpečnostním výzvám samostatně. Právě proto hrají významnou roli organizace, jako jsou Severoatlantická aliance (dále jen „NATO“), Evropská unie (dále jen „EU“) a Organizace spojených národů (dále jen „OSN“), které disponují odlišnými kompetencemi, nástroji i přístupy k řešení krizových situací.

Téma této bakalářské práce se zaměřuje na mezinárodní spolupráci v oblasti krizového managementu, konkrétně na úlohu NATO, EU a OSN při řešení bezpečnostních hrozeb. Tato problematika je mimořádně aktuální zejména v souvislosti s konfliktem mezi Ruskem a Ukrajinou, který zásadním způsobem proměnil bezpečnostní situaci v Evropě a ukázal limity i možnosti jednotlivých mezinárodních organizací. Konflikt na Ukrajině představuje vhodnou případovou studii, protože na něm lze dobře sledovat rozdílné přístupy vojensky orientované Aliance, politicko-ekonomické unie i globální humanitární organizace. Každá z těchto institucí se v rámci krize uplatňuje jiným způsobem, přičemž právě jejich kombinace vytváří širší rámec mezinárodní reakce.

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit roli NATO, EU a OSN při řešení bezpečnostních hrozeb, analyzovat jejich přístupy ke krizovému managementu a posoudit efektivitu jejich vzájemné spolupráce na příkladu konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou. Práce se zároveň snaží poukázat na to, v čem se přístupy těchto organizací shodují, v čem se rozcházejí a jakým způsobem se navzájem doplňují. Důraz je kladen nejen na popis jejich aktivit, ale především na jejich vzájemnou komparaci a vlastní zhodnocení jejich přínosu a limitů.

Z metodologického hlediska je práce založena na kvalitativní analýze dokumentů. Hlavními zdroji jsou strategické dokumenty NATO, EU a zprávy OSN, které umožňují porovnat jejich oficiální přístupy ke krizovému managementu i konkrétní reakce na

konflikt na Ukrajině. Na základě těchto dokumentů je provedena komparace jednotlivých organizací a následně formulováno vlastní hodnocení jejich spolupráce a efektivity. Součástí práce jsou rovněž návrhy a doporučení, která vycházejí z provedené analýzy a směřují ke zlepšení koordinace mezi zkoumanými aktéry.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vymezuje základní pojmy související s krizovým managementem a představuje jednotlivé organizace z hlediska jejich role v mezinárodním bezpečnostním systému. Praktická část je zaměřena na případovou studii konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou, v jejímž rámci je nejprve analyzována role NATO, EU a OSN a následně provedena jejich komparace. Na tuto část navazuje zhodnocení spolupráce a formulace vlastních návrhů a doporučení.

Tato bakalářská práce si klade za cíl přispět k lepšímu pochopení významu mezinárodní spolupráce v oblasti krizového managementu a ukázat, že efektivní reakce na současné bezpečnostní hrozby vyžaduje propojení vojenských, politických, ekonomických i humanitárních nástrojů. Zároveň upozorňuje na limity, s nimiž se jednotlivé organizace potýkají, a na potřebu dalšího posilování koordinace v rámci mezinárodního bezpečnostního prostředí.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit roli a přístupy mezinárodních organizací NATO, OSN a EU při řešení vojenských a humanitárních krizí v období od roku 2010 do současnosti. Práce se zaměřuje zejména na analýzu jejich vzájemné koordinace a efektivity spolupráce při řešení bezpečnostních hrozeb v Evropě a přilehlých regionech.

Vedlejším cílem práce je porovnat přístupy těchto organizací ke krizovému managementu a zhodnotit efektivitu jejich spolupráce na vybraném konkrétním příkladu. Důraz je kladen především na identifikaci nástrojů, které jednotlivé organizace využívají při řešení krizových situací, a na posouzení jejich vzájemné provázanosti.

Práce je zpracována na základě kvalitativní obsahové analýzy odborné literatury a oficiálních dokumentů mezinárodních organizací. Dále je využita komparativní analýza, která umožňuje porovnat přístupy jednotlivých organizací k řešení bezpečnostních krizí. Součástí práce je také případová studie konfliktu na Ukrajině, která slouží k aplikaci teoretických poznatků v praxi.

Informace jsou získávány především z odborných monografií, vědeckých článků a strategických dokumentů NATO, OSN a EU, doplněných o aktuální data z oficiálních webových stránek těchto organizací. Získaná data jsou následně systematicky tříděna, analyzována a interpretována s ohledem na zaměření práce a současný bezpečnostní kontext.

Vyhodnocení výsledků je založeno na kvalitativním srovnání zjištěných poznatků. Interpretace se zaměřuje především na identifikaci silných a slabých stránek spolupráce mezi NATO, OSN a EU při řešení bezpečnostních krizí. Statistické metody nejsou v práci využity, protože práce je orientována především na analýzu dokumentů, strategií a institucionálních přístupů jednotlivých organizací. Vlastní přínos práce spočívá v komparativním zhodnocení role těchto organizací a v identifikaci faktorů, které ovlivňují jejich schopnost společně reagovat na současné bezpečnostní hrozby.

V návaznosti na stanovený cíl práce byly formulovány následující výzkumné otázky:

1. Jaké přístupy ke krizovému managementu uplatňují NATO, Evropská unie a Organizace spojených národů podle svých strategických dokumentů?
2. Jaké nástroje využívají NATO, Evropská unie a Organizace spojených národů při řešení konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou?
3. V čem se přístupy NATO, Evropské unie a Organizace spojených národů shodují a v čem se liší?
4. Jak efektivní je spolupráce NATO, Evropské unie a Organizace spojených národů při řešení konfliktu na Ukrajině?

2 Teoretický rámec krizového managementu

Pojem krizový management je v odborné literatuře vykládán různými způsoby a jeho obsah se v průběhu času postupně vyvíjel. V minulosti byl tento pojem spojován zejména s řešením mimořádných událostí, jako byly ozbrojené konflikty nebo přírodní katastrofy. Postupně se však jeho význam rozšířil i na další typy krizí, které mohou ohrozit stabilitu společnosti, organizací či států.¹

V obecné rovině lze krizový management chápat jako soubor řízených činností zaměřených na analýzu a hodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizaci, realizaci a kontrolu opatření souvisejících s přípravou na krizové situace, jejich řešením a ochranou klíčových hodnot společnosti. Mezi tyto hodnoty patří především ochrana života a zdraví obyvatel, životního prostředí, ekonomické stability a kritické infrastruktury.²

Krizový management nelze chápat jako soubor striktně daných a neměnných postupů. Naopak by měl být vnímán jako dynamický proces, který se přizpůsobuje měnícím se podmínkám a charakteru jednotlivých krizí. Tento přístup vyžaduje schopnost strategického rozhodování, flexibilitu a efektivní koordinaci všech subjektů zapojených do řešení krizové situace. Důležitou roli v tomto procesu hraje proaktivní přístup, který klade důraz na včasnou identifikaci potenciálních hrozeb a jejich průběžnou analýzu. Díky tomu je možné přijímat preventivní opatření ještě před vznikem samotné krize. V případě, že krizová situace nastane, je cílem krizového managementu omezit její rozsah, zkrátit dobu jejího trvání a minimalizovat její negativní dopady.³

Proces krizového managementu je nejčastěji rozdělován do čtyř základních fází: prevence, připravenost, reakce a obnova. Tyto fáze tvoří ucelený rámec řízení krizových situací a navzájem na sebe navazují. Fáze prevence je zaměřena na identifikaci hrozeb, analýzu rizik a minimalizaci pravděpodobnosti vzniku krizových situací. Připravenost zahrnuje tvorbu krizových plánů, zajištění potřebných zdrojů a školení odpovědných

¹ RAIS, Roman. *Specifika krizového managementu*. Brno: Key Publishing, 2007, s. 51 978-80-86575-31-5.

² ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: hrozby – krize – příležitosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 43 ISBN 978-80-7357-488-8.

³ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Police History, 2006, s. 8 ISBN 80-86477-35-5.

osob. Reakce se týká řízení krizové situace v jejím průběhu a obnova směřuje k návratu do stabilního stavu a dalšímu rozvoji systému.⁴

Krizy představují nedílnou součást vývoje lidské civilizace a mohou být chápány jak jako ohrožení, tak i jako impulz ke změnám a inovacím. Historický vývoj společnosti ukazuje, že krizové situace často vedly k zásadním společenským, politickým nebo ekonomickým proměnám. V současném nepředvídatelném a dynamickém prostředí je krizový management považován za klíčový nástroj pro udržení stability, bezpečnosti a dlouhodobě udržitelného rozvoje.⁵

2.1 Historický vývoj krizového managementu

Vývoj společnosti a proměny vnějšího prostředí vedly k postupnému rozšiřování pojmu management a s ním souvisejícího krizového managementu. Na přelomu 80. a 90. let 20. století se v teorii managementu začal objevovat koncept řízení v podmínkách kritických změn, který reagoval na rostoucí dynamiku, nejistotu a nepředvídatelnost vnějšího prostředí. Tyto změny měly často natolik závažný dopad na fungování organizací, že jejich důsledky bylo možné označit za kritické až krizové. Před managementem tak vyvstal úkol nejen zajistit přežití organizací v podmínkách externího ohrožení, ale také využít vzniklé změny jako příležitost k posílení jejich postavení. Krizový management byl v počátečních fázích svého vývoje vnímán především jako specifická oblast zaměřená na zvládnutí vojensko-bezpečnostních krizí a mimořádných událostí s výrazným dopadem na fungování organizací. V civilní sféře byl dlouhou dobu chápán jako samostatná a poměrně úzce vymezená manažerská disciplína, jejíž úkoly zajišťovali specializovaní odborníci. Jejich role spočívala zejména v přípravě doporučení pro vrcholové vedení, které následně rozhodovalo o jejich realizaci. Krizový management se stal nedílnou součástí nejen bezpečnostní, ale také hospodářské politiky vyspělých států, EU a NATO. Jeho význam vzrostl v souvislosti s narůstajícím počtem nových, obtížně předvídatelných a často nevojenských hrozeb, které nelze řešit výhradně tradičními bezpečnostními nástroji.⁶

⁴ JAKUBCOVÁ, Lenka, ŠUGÁR, Ján. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2013, s. 9 ISBN 978-80-7251-400-7.

⁵ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: úvod do teorie*. Praha: Oeconomica, 2005, s. 7 ISBN 80-245-0945-8.

⁶ VODÁČEK, Leo. *Management teorie a praxe v informační společnosti*. Praha: Management Press, 1999, s. 24 ISBN 80-85943-94-8.

S vývojem lidské civilizace se zároveň přirozeně rozvíjely i formy ochrany a záchrany ohrožených jedinců a skupin. Potřeba chránit slabší, zraněné a ohrožené členy společnosti vedla ke vzniku základních záchranných aktivit, jejichž podoba byla vždy ovlivněna technickými a organizačními možnostmi dané historické etapy. Tyto skutečnosti dokládají, že snaha o zvládnutí krizových situací má hluboké historické kořeny a není výhradně fenoménem moderní doby.⁷

2.2 Bezpečnostní hrozby v mezinárodním prostředí

Současné bezpečnostní prostředí se výrazně liší od bezpečnostního prostředí minulých dekád. Dochází k postupnému odklonu od tradičního pojetí bezpečnosti, které bylo založeno především na hrozbě mezistátního ozbrojeného konfliktu, směrem k širokému spektru netradičních hrozeb. Mezi tyto hrozby patří zejména destabilizační, proliferační a asymetrické jevy, které nejsou zpravidla spojeny s jasně identifikovatelným protivníkem. Tato skutečnost významně komplikuje formulaci bezpečnostních strategií i stanovování konkrétních cílů bezpečnostní politiky států. Bezpečnost je proto stále častěji chápána jako schopnost čelit nejen vojenským útokům, ale i nevojenským a asymetrickým rizikům.⁸

2.2.1 Proměna bezpečnostního prostředí

Vývoj současných bezpečnostních hrozeb je úzce spojen s procesem globalizace a proměnami mezinárodního systému. První dvě dekády 21. století ukázaly, že ačkoliv globalizace přispívá k větší propojenosti světa, zároveň prohlubuje rozdíly mezi jednotlivými regiony. V některých částech světa dochází k akumulaci bohatství a stability, zatímco jiné regiony čelí chudobě, násilí a dlouhodobým konfliktům. Tyto nerovnosti vytvářejí prostředí příznivé pro vznik a šíření bezpečnostních hrozeb, jako jsou terorismus, extremismus, organizovaný zločin, nelegální migrace či obchod s lidmi. Současný svět je charakteristický vysokou mírou nestability a nepředvídatelnosti. Bezpečnostní hrozby již nelze vysvětlovat jednoduchými příčinnými vztahy, neboť jejich vznik a působení je ovlivňováno mnoha proměnnými.⁹

⁷ HÁLEK, Vítězslav. *Krizový management – teorie a praxe*. Jesenice: DoanuMedia, 2008, s. 13 ISBN 978-80-89364-00-8.

⁸ VODÁČEK, Leo. *Management teorie a praxe v informační společnosti*. Praha: Management Press, 1999, s. 25 ISBN 80-85943-94-8.

⁹ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: úvod do teorie*. Praha: Oeconomica, 2005, s. 7 ISBN 80-245-0945-8.

2.2.2 Vymezení pojmu bezpečnostní hrozba

Bezpečnostní hrozbu lze obecně chápat jako jakýkoli jev, událost nebo činnost, která má potenciál narušit stabilitu, suverenitu nebo samotnou existenci určitého subjektu, ať už se jedná o jednotlivce, společnost, stát či mezinárodní společenství. Tyto hrozby mohou mít rozmanitý charakter – od tradičních vojenských konfliktů až po moderní fenomény, mezi které patří kybernetické útoky, dezinformační kampaně či hybridní formy vedení konfliktů. Společným rysem těchto hrozeb je jejich schopnost způsobit škodu, a to jak faktickou, tak i psychologickou.¹⁰

Bezpečnostní hrozby lze zároveň vnímat jako jevy s latentním potenciálem, který nemusí být okamžitě realizován. I přesto však představují reálné riziko, neboť mohou být za určitých okolností aktivovány a vést k narušení řádu, práv a bezpečnosti ohrožených subjektů. Významným prvkem bezpečnostních hrozeb je také subjektivní rozměr, jelikož vyvolávají obavy, nejistotu a pocit ohrožení, což může mít destabilizační účinky samo o sobě.¹¹

2.2.3 Vývoj bezpečnostního prostředí po studené válce

Z historického hlediska došlo po skončení studené války k dočasnému snížení napětí v mezinárodních vztazích a k oslabení obav z rozsáhlého ozbrojeného konfliktu v Evropě. Toto období bylo charakteristické snižováním vojenských kapacit, uzavíráním základen a omezováním konvenční i jaderné výzbroje. Bezpečnostní otázky se na určitou dobu dostaly do pozadí politického zájmu. Tento vývoj se však ukázal jako krátkodobý. Přelom tisíciletí pak přinesl další zásadní zlom v podobě globálního terorismu, který výrazně ovlivnil vnímání bezpečnostních hrozeb a vedl k obnovení důrazu na obranu, bezpečnostní politiku a modernizaci ozbrojených sil. Bezpečnost se tak znovu stala klíčovou hodnotou, která je předmětem intenzivních debat nejen mezi odborníky, ale i na politické úrovni.¹²

¹⁰ EICHLER, Jan. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Praha: Portál, 2009, s. 24 ISBN 978-80-7367-540-0.

¹¹ KOLOUCH, Jan, BAŠTA, Pavel. *Cybersecurity*. Praha: CZ.NIC, 2019, s. 74 ISBN 978-80-88168-31-7.

¹² EICHLER, Jan. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2006, s. 8-9 ISBN 80-7278-326-2.

3 Mezinárodní organizace v krizovém managementu

Mezinárodní organizace hrají v krizovém managementu klíčovou roli, protože umožňují koordinaci, sdílení informací i společný postup při řešení mimořádných situací přesahujících hranice jednotlivých států. NATO, OSN a EU představují tři významné aktéry, kteří se odlišují svým zaměřením, rozsahem i nástroji, ale spojuje je snaha přispívat ke stabilitě, bezpečnosti a efektivní reakci na krize v mezinárodním prostředí.

3.1 NATO v krizovém managementu

Severoatlantická aliance (NATO) byla založena v roce 1949 podpisem Washingtonské smlouvy jako politicko-vojenské spojení demokratických států usilujících o zajištění kolektivní bezpečnosti. Jejím hlavním cílem je garantovat svobodu a bezpečnost členských zemí prostřednictvím kombinace politických a vojenských prostředků. Základním principem fungování Aliance je kolektivní obrana zakotvená v článku 5 Washingtonské smlouvy, podle něhož je ozbrojený útok proti jednomu členskému státu považován za útok proti všem. NATO však nestaví svou činnost výhradně na vojenské síle. Důležitou součástí jeho působení je politický dialog, pravidelné konzultace a spolupráce mezi členskými státy, které umožňují výměnu informací, posilování vzájemné důvěry a předcházení konfliktům.¹³

Článek 5 Washingtonské smlouvy zakotvuje princip kolektivní obrany, podle něhož je ozbrojený útok proti jednomu členskému státu NATO považován za útok proti všem. Každý stát se zavazuje napadenému spojenci pomoci a přijmout opatření, která uzná za nezbytná, včetně použití ozbrojené síly. Tento závazek vychází z práva na individuální a kolektivní sebeobranu podle článku 51 Charty OSN, která umožňuje státům bránit se proti ozbrojenému napadení. Článek 5 tak představuje právní základ společné obrany Aliance a klíčový pilíř jejího fungování.¹⁴

¹³ NATO. What is NATO? *Nato.int* [online]. [cit. 22. 2. 2026]. Dostupné také z: <https://www.nato.int/en/what-is-nato.html>

¹⁴ NATO. Collective defence and Article 5. *Nato.int* [online]. 2025 [cit. 22. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/collective-defence-and-article-5>

3.1.1 Nástroje krizového managementu NATO

Krizová prevence a krizové řízení patří mezi základní úkoly Severoatlantické aliance. NATO využívá kombinaci politických, vojenských i nevojenských prostředků, které mu umožňují reagovat na široké spektrum krizových situací – před jejich vznikem, v jejich průběhu i po jejich odeznění. Může se jednat o ozbrojené konflikty, teroristické útoky, přírodní katastrofy, technologické havárie či jiné mimořádné události ohrožující bezpečnost členských států. Aliance uplatňuje komplexní přístup, který spojuje politické rozhodování, vojenské schopnosti a civilní připravenost.

Politické nástroje

Politické nástroje NATO jsou založeny především na spolupráci a koordinaci mezi členskými státy. Rozhodování o zapojení do krizové operace probíhá na základě konsensu všech členských států. Klíčovým orgánem je Severoatlantická rada (North Atlantic Council), která představuje nejvyšší politické rozhodovací těleso Aliance. V rámci tohoto orgánu si státy vyměňují informace, hodnotí situaci a společně přijímají rozhodnutí. Tento proces je podporován dalšími výbory a strukturami, včetně Vojenského výboru a specializovaných politických a plánovacích orgánů. Součástí politických nástrojů jsou také strategické dokumenty NATO, které určují směr krizového managementu Aliance. Ty zdůrazňují význam prevence konfliktů, stabilizace postkonfliktních oblastí a podpory rekonstrukce.

Vojenské nástroje

Vojenské nástroje NATO představují především schopnost Aliance reagovat na krizové situace prostřednictvím svých vojenských struktur a jednotek. Významnou roli v této oblasti hraje systém reakce NATO (NATO Response System), který poskytuje rámec pro přípravu, koordinaci a realizaci krizových opatření. Tento systém umožňuje rychlé rozhodování a propojuje národní zástupce, velitelství i strategické struktury Aliance. Součástí přípravy jsou také pravidelná cvičení zaměřená na krizové řízení, jejichž cílem je ověřit připravenost a schopnost spolupráce mezi jednotlivými složkami a zajistit efektivní reakci na krizové situace.

Civilní nástroje

Civilní nebo nevojenské nástroje NATO zahrnují především spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi a partnery. NATO se snaží propojit vojenské nástroje s diplomatickými, civilními a koordinačními mechanismy, protože zkušenosti z minulých operací ukazují, že samotné použití vojenské síly není dostačující. Důležitou součástí civilních nástrojů jsou také strategické komunikace, jejichž cílem je zajistit jednotné a srozumitelné sdělení směrem k veřejnosti i partnerům. Koordinovaná komunikace přispívá k transparentnosti, budování důvěry a efektivnímu zvládnutí krizových situací.¹⁵

3.2 OSN v krizovém managementu

Organizace spojených národů (OSN) je mezinárodní organizace založená v roce 1945 po skončení druhé světové války. Jejím hlavním cílem je udržování mezinárodního míru a bezpečnosti a předcházení ozbrojeným konfliktům. V současnosti sdružuje 193 členských států, které spolupracují při řešení různých globálních problémů. Základním dokumentem organizace je Charta OSN, která stanovuje její cíle, principy i způsob fungování. Mezi hlavní cíle OSN patří zejména udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, rozvoj přátelských vztahů mezi státy založených na respektování rovnosti a práva národů na sebeurčení a také podpora mezinárodní spolupráce při řešení ekonomických, sociálních, kulturních a humanitárních problémů. Organizace zároveň usiluje o ochranu lidských práv a svobod a snaží se koordinovat činnost států při řešení společných globálních problémů.¹⁶

Činnost OSN je založena na několika základních principech. Mezi nejdůležitější patří rovnost všech členských států, povinnost dodržovat závazky vyplývající z Charty OSN a řešení mezinárodních sporů mírovými prostředky. Součástí těchto zásad je také zákaz použití síly nebo hrozby silou mezi státy a princip nezasahování do vnitřních záležitostí jednotlivých zemí. Organizační struktura OSN se skládá z několika hlavních orgánů. Jedním z nich je Valné shromáždění, které tvoří zástupci všech členských států a slouží jako hlavní diskusní a rozhodovací fórum organizace. Důležitým orgánem je také

¹⁵ NATO. Crisis management. *Nato.int* [online]. 2025 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/crisis-management>

¹⁶ UNITED NATIONS. O spojených národech. *Osn.cz* [online]. [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://osn.cz>

Rada bezpečnosti, která nese hlavní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Má patnáct členů, z nichž pět je stálých.¹⁷

3.2.1 Nástroje krizového managementu OSN

Organizace spojených národů využívá při řešení krizí a konfliktů různé nástroje, jejichž cílem je předcházet konfliktům, řešit je mírovou cestou a pomáhat obnovit stabilitu v postižených oblastech. Tyto nástroje lze rozdělit na politické, vojenské a civilní.¹⁸

Politické nástroje

Politické nástroje představují především diplomatické aktivity, jejichž cílem je předcházet vzniku konfliktů nebo zabránit jejich eskalaci. Jedním z hlavních přístupů OSN je preventivní diplomacie, která spočívá v diplomatických jednáních a aktivitách zaměřených na zmírnění napětí mezi státy nebo znepřátelenými skupinami. Organizace sleduje politický vývoj ve světě a snaží se včas identifikovat situace, které by mohly ohrozit mezinárodní mír a bezpečnost. Důležitou roli zde hrají vyslanci a zvláštní zástupci generálního tajemníka, kteří působí jako prostředníci mezi stranami konfliktu a podporují dialog a vyjednávání. Součástí politických nástrojů je také diplomatické úsilí zaměřené na obnovu míru po skončení konfliktů. Generální tajemník OSN často vystupuje jako prostředník při jednáních mezi konfliktními stranami a podporuje hledání kompromisního řešení.¹⁹

Vojenské nástroje

Vojenské nástroje OSN jsou využívány především v rámci mírových operací (peacekeeping). Tyto operace jsou schvalovány Radou bezpečnosti OSN a jejich cílem je dohlížet na dodržování příměří, chránit civilní obyvatelstvo a přispívat k obnově státních institucí v konfliktních oblastech. Mírové mise mohou zahrnovat vojáky, policisty i civilní odborníky z různých členských států. Dalším vojenským nástrojem je preventivní nasazení jednotek nebo pozorovatelů do oblastí, kde existuje zvýšené riziko konfliktu. Jejich přítomnost může pomoci snížit napětí a zabránit eskalaci násilí.

¹⁷ Kolektiv autorů. Fakta a čísla OSN: *Základní údaje o Organizaci spojených národů*. Praha: Informační centrum OSN, 1999, s. 4-13 ISBN 80-86348-00-8.

¹⁸ UNITED NATIONS. Maintain International Peace and Security. *Un.org* [online]. [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/our-work/maintain-international-peace-and-security>

¹⁹ Kolektiv autorů. Fakta a čísla OSN: *Základní údaje o Organizaci spojených národů*. Praha: Informační centrum OSN, 1999, s. 63-69 ISBN 80-86348-00-8.

V krajních případech může Rada bezpečnosti také povolit použití vojenské síly za účelem obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti.²⁰

Civilní nástroje

Civilní nástroje OSN jsou zaměřeny především na humanitární pomoc a podporu ochrany lidských práv. Organizace poskytuje pomoc obyvatelům postiženým konflikty nebo přírodními katastrofami a podílí se na obnově základních funkcí společnosti v krizových oblastech. Součástí těchto aktivit je také podpora mezinárodních úmluv a dohled nad jejich dodržováním. OSN se zároveň podílí na monitorování situace v jednotlivých státech a podporuje ochranu lidských práv, stabilizaci společností a obnovu institucí po konfliktech.²¹

3.3 EU v krizovém managementu

EU představuje společenství demokratických států, které spolupracují na základě principů svobody, právního státu a respektu k lidským právům. Členské země se rozhodly postupně prohlubovat svou spolupráci a vytvářet nadnárodní strukturu, která přináší výhody všem zúčastněným státům. Jedním z hlavních motivů evropské integrace bylo zajištění dlouhodobého míru a stability na evropském kontinentu po zkušenostech s druhou světovou válkou. Součástí integrace byl také ekonomický rozměr, jehož cílem bylo propojení národních ekonomik a podpora hospodářského rozvoje a prosperity. Počátky evropské integrace sahají do roku 1951, kdy byla podepsána Pařížská smlouva zakládající Evropské společenství uhlí a oceli. Toto společenství mělo podporovat spolupráci v klíčových průmyslových odvětvích a zabránit budoucím konfliktům mezi evropskými státy. Dalším významným krokem bylo uzavření Římských smluv v roce 1957, které vedly ke vzniku Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii. Tyto smlouvy vytvořily základ pro budování společného evropského trhu.²²

²⁰ Kolektiv autorů. *Fakta a čísla OSN: Základní údaje o Organizaci spojených národů*. Praha: Informační centrum OSN, 1999, s. 70-71 ISBN 80-86348-00-8.

²¹ POLITICS. *Multilateral Crisis Responders: United Nations and Its Partners in Humanitarian Crisis Management*. *Oxfordre.com* [online]. 2023 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://oxfordre.com/politics/display/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1500>

²² MAŇÁK, Martin. *100 otázek a odpovědí o Evropské unii*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů EU, 2000, s. 11-13 ISBN 80-85864-77-0.

Významný posun v procesu evropské integrace nastal přijetím Maastrichtské smlouvy v roce 1992, která vstoupila v platnost v roce 1993 a formálně založila Evropskou unii. EU je specifickou mezinárodní organizací, která nemá v současném systému mezinárodních vztahů přímou obdobu. Její institucionální struktura kombinuje prvky nadnárodní spolupráce s prvky tradičních mezinárodních organizací. Členské státy svěřily některé pravomoci společným institucím, jako jsou například Evropská komise, Evropský parlament nebo Soudní dvůr Evropské unie, zatímco v dalších oblastech si zachovávají rozhodující roli. Tento systém umožňuje koordinované rozhodování a postupný rozvoj.²³

3.3.1 Nástroje krizového managementu EU

EU využívá při řešení krizí a bezpečnostních hrozeb široké spektrum nástrojů, které umožňují reagovat na různé typy konfliktů a nestability v mezinárodním prostředí. Tyto nástroje jsou součástí Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a Společné bezpečnostní a obranné politiky, jejichž cílem je přispívat k prevenci konfliktů, stabilizaci krizových oblastí a posilování mezinárodní bezpečnosti. EU při krizovém managementu kombinuje politické, vojenské a civilní prostředky, které se vzájemně doplňují a umožňují komplexní přístup k řešení bezpečnostních problémů. Díky této kombinaci může EU reagovat jak na vznikající konflikty, tak na jejich následky a podporovat obnovu stability v postižených regionech.²⁴

Politické nástroje

EU využívá v rámci krizového managementu především politické a diplomatické nástroje, které jsou součástí Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP). Jejím hlavním cílem je přispívat k zachování míru, posilování mezinárodní bezpečnosti, podpoře demokracie a ochraně lidských práv. EU se snaží řešit konflikty především prostřednictvím diplomacie, dialogu a spolupráce s ostatními státy a mezinárodními organizacemi. Jedním z důležitých nástrojů jsou společné strategie, které vymezují cíle a postupy EU v konkrétních regionech nebo při řešení určitých problémů. Dalším

²³ BARTÁK, Karel. *Průvodce Evropskou unií*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů EU, 1999, s. 7-8 ISBN 80-85865-74-6.

²⁴ EUROPEAN COMMISSION. Foreign Policy Instruments. *Commission.europa.eu* [online]. [cit. 19. 2. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/foreign-policy-instruments_en

nástrojem jsou společné akce, které umožňují EU reagovat na konkrétní krizové situace nebo konflikty.²⁵

Významným politickým nástrojem jsou také sankce. Evropská unie je využívá jako prostředek k prevenci konfliktů nebo jako reakci na porušování mezinárodního práva, lidských práv nebo demokratických principů. Sankce mohou mít například podobu ekonomických omezení, zmrazení majetku nebo zákazů cestování pro konkrétní osoby. Příkladem jsou sankce uvalené na Rusko v souvislosti s jeho agresí proti Ukrajině.²⁶

Vojenské nástroje

EU využívá v oblasti krizového managementu také vojenské nástroje. Ty jsou součástí Společné bezpečnostní a obranné politiky (Common Security and Defence Policy – CSDP), která je součástí širší Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Cílem této politiky je především přispívat k prevenci konfliktů, řešení krizí a udržování mezinárodní bezpečnosti a stability.²⁷

Vojenské nástroje EU umožňují Unii reagovat na různé bezpečnostní hrozby prostřednictvím vojenských operací a misí mimo území EU. Tyto mise jsou zaměřeny například na výcvik ozbrojených sil partnerských států, stabilizaci konfliktních oblastí nebo podporu mírových operací. Důležitou součástí vojenských nástrojů EU jsou také tzv. Petersberské úkoly, které byly začleněny do Smlouvy o EU. Patří mezi ně humanitární a záchranné operace, mírové operace, prevence konfliktů, stabilizační operace po skončení konfliktu nebo nasazení bojových sil v rámci krizového managementu.²⁸

EU může rovněž poskytovat vojenskou pomoc a podporu partnerským zemím prostřednictvím nástroje European Peace Facility, který umožňuje financovat bezpečnostní a obranné aktivity, včetně dodávek vojenského vybavení nebo technické

²⁵ Kolektiv autorů. *Glosář: Instituce, politiky a rozšiřování Evropské unie*. Praha: Informační centrum Evropské unie, 2004, s. 98-99 ISBN 80-239-2451-6.

²⁶ EUROPEAN COUNCIL. Why the EU adopts sanctions. *Consilium.europa.eu* [online]. 2024 [cit. 19. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/why-sanctions/>

²⁷ EUROPEAN UNION – EXTERNAL ACTION. The Common Security and Defence Policy. *Eeas.europa.eu* [online]. 2025 [cit. 19. 2. 2026]. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eeas/common-security-and-defence-policy_en

²⁸ EUROPEAN COUNCIL. Civilian and military missions and operations. *Consilium.europa.eu* [online]. 2025 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/csdp-missions-operations/>

podpory. Tento nástroj má za cíl posílit schopnost EU předcházet konfliktům, udržovat mír a podporovat stabilitu v různých regionech světa.²⁹

Civilní nástroje

Vedle politických a vojenských nástrojů využívá EU při řešení krizí také civilní nástroje. Ty představují důležitou součást Společné bezpečnostní a obranné politiky (CSDP) a zaměřují se především na nevojenské způsoby řešení bezpečnostních problémů. Cílem těchto nástrojů je přispívat k prevenci konfliktů, stabilizaci krizových oblastí a podpoře dlouhodobé bezpečnosti. Civilní nástroje EU jsou realizovány zejména prostřednictvím civilních misí, které jsou nasazovány v různých regionech světa. Tyto mise pomáhají posilovat fungování státních institucí, zejména policie, soudnictví a veřejné správy.³⁰

Součástí civilního krizového managementu je také podpora právního státu, ochrana lidských práv a reforma bezpečnostního sektoru. EU může prostřednictvím svých misí pomáhat s obnovou státních institucí po konfliktech, podporovat dodržování mírových dohod nebo přispívat k řešení problémů, jako jsou terorismus, hybridní hrozby nebo nelegální migrace. Civilní mise mohou být nasazeny během různých fází krizí – od prevence a monitorování situace až po stabilizaci regionů po skončení konfliktu.³¹

²⁹ Kolektiv autorů. *Glosář: Instituce, politiky a rozšiřování Evropské unie*. Praha: Informační centrum Evropské unie, 2004, s. 97-98 ISBN 80-239-2451-6.

³⁰ EUROPEAN UNION. The civilian CSDP. *Eeas.europa.eu* [online]. 2025 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eeas/civilian-csdp_en

³¹ EUROPEAN CENTRE OF EXCELLENCE FOR CIVILIAN CRISIS MANAGEMENT. What is Civilian Crisis Management? *Coe-civ.eu* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.coe-civ.eu/the-coe/civilian-crisis-management/what-is-civilian-crisis-management>

4 Kooperace mezi NATO, OSN a EU

V současném bezpečnostním prostředí je spolupráce mezi mezinárodními organizacemi klíčovým předpokladem pro efektivní řešení bezpečnostních hrozeb a krizí. Organizace jako NATO, EU a OSN disponují odlišnými kompetencemi, nástroji a institucionálními strukturami, které se však mohou vzájemně doplňovat. Zatímco NATO se zaměřuje především na vojenskou bezpečnost a kolektivní obranu, EU disponuje širokou škálou civilních, politických a ekonomických nástrojů krizového managementu. OSN pak představuje globální platformu pro koordinaci mezinárodních aktivit v oblasti udržování míru a bezpečnosti.

4.1 Spolupráce mezi NATO a EU

Spolupráce mezi NATO a EU představuje jeden z nejvýznamnějších pilířů bezpečnostní spolupráce v euroatlantickém prostoru. Obě organizace sdílejí podobné hodnoty, strategické zájmy a velkou část členských států. V současnosti je většina členských zemí EU zároveň členy NATO, což přirozeně podporuje koordinaci jejich bezpečnostních a obranných politik.³²

Institucionalizace vztahů mezi NATO a EU probíhala postupně již od 90. let 20. století, přičemž významným krokem bylo vytvoření mechanismů umožňujících společnou koordinaci bezpečnostních a obranných aktivit. Jedním z klíčových nástrojů spolupráce jsou takzvané dohody Berlin Plus, které umožňují EU využívat některé vojenské kapacity a plánovací struktury NATO při realizaci vlastních operací krizového managementu.³³

Spolupráce mezi oběma organizacemi se rozvíjí v celé řadě oblastí. Patří mezi ně například boj proti hybridním hrozbám, kybernetická bezpečnost, rozvoj obranných schopností, vojenská mobilita nebo společná cvičení. Významnou součástí spolupráce je také pravidelná výměna informací a politický dialog mezi představiteli obou organizací.³⁴

³² EUROPEAN COUNCIL. EU-NATO Cooperation. *Consilium-europa.eu* [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-nato-cooperation/>

³³ NATO. Relations with the European Union. *Nato.int* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-the-european-union>

³⁴ EUROPEAN UNION. Access to European Union law: Cooperation with NATO. *eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/cooperation-with-nato.html>

V posledních letech získala spolupráce NATO a EU na významu zejména v souvislosti s rostoucím bezpečnostním napětím v Evropě, například po ruské agresi proti Ukrajině. V reakci na tyto události byly přijaty společné deklarace, které zdůrazňují nutnost posilování strategického partnerství mezi oběma organizacemi a koordinace jejich aktivit při řešení současných bezpečnostních hrozeb. Současně však vztahy mezi NATO a EU nejsou zcela bez problémů. V některých oblastech dochází k překrývání kompetencí nebo k politickým sporům mezi členskými státy, které mohou spolupráci komplikovat. Přesto je partnerství mezi těmito organizacemi považováno za klíčový prvek pro zajištění bezpečnosti a stability v euroatlantickém prostoru.³⁵

4.2 Spolupráce mezi NATO a OSN

Spolupráce mezi OSN a NATO představuje důležitý prvek současné mezinárodní bezpečnostní architektury. Obě organizace sdílejí společný cíl, kterým je udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Jejich spolupráce se postupně rozvíjí od počátku 90. let 20. století, kdy se po skončení studené války začaly objevovat nové bezpečnostní výzvy, které vyžadovaly koordinovaný přístup více mezinárodních aktérů. Základní právní rámec vztahu mezi těmito organizacemi vychází z Charty OSN. NATO funguje v souladu s jejím článkem 51, který uznává právo států na individuální nebo kolektivní sebeobranu. NATO tak může působit jako regionální bezpečnostní organizace podporující cíle OSN v oblasti mezinárodní bezpečnosti.³⁶

Významným krokem ve formalizaci spolupráce bylo přijetí rámce pro rozšířené konzultace a spolupráci mezi NATO a OSN v roce 2008. Tento dokument vytvořil základ pro pravidelný dialog mezi oběma organizacemi na politické i pracovní úrovni. Další posílení vztahů přinesla společná deklarace podepsaná v roce 2018, která potvrdila závazek obou organizací rozvíjet spolupráci v oblastech společného zájmu. V praxi se spolupráce NATO a OSN projevuje především v oblasti krizového managementu a mírových operací. Rada bezpečnosti OSN v několika případech poskytla mandát pro operace vedené NATO, například na Balkáně, v Afghánistánu nebo v Libyi. V těchto

³⁵ EVROPSKÁ RADA. EU a NATO dále prohloubily strategické partnerství společnou reakcí na sdílené hrozby a výzvy. *Consilium-europa.eu* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/06/16/the-eu-and-nato-have-further-deepened-their-strategic-partnership-by-jointly-responding-to-common-threats-and-challenges/>

³⁶ NATO. Relations with the United Nations. *Nato.int* [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-the-united-nations>

situacích NATO poskytovalo vojenské kapacity a logistickou podporu pro realizaci mandátu schváleného OSN.³⁷

Jedním z nejvýznamnějších příkladů této spolupráce byla mise v Afghánistánu. NATO zde v roce 2003 převzalo velení nad Mezinárodními bezpečnostními podpůrnými silami (ISAF), které působily na základě mandátu Rady bezpečnosti OSN. Cílem této mise bylo především zajištění bezpečnosti, podpora stabilizace země a vytvoření podmínek pro obnovu státních institucí. Vedle vojenských operací se spolupráce NATO a OSN rozšiřuje také do dalších oblastí. Patří mezi ně například výcvik a vzdělávání mírových jednotek, civilně-vojenská spolupráce, boj proti terorismu nebo opatření zaměřená na omezení šíření zbraní. NATO rovněž poskytuje podporu mírovým operacím OSN v podobě logistické pomoci, přepravy materiálu nebo odborného výcviku.³⁸

Důležitou oblastí spolupráce je také podpora kapacit pro mírové operace OSN. V roce 2020 například NATO zahájilo iniciativu zaměřenou na posilování schopností mírových sil OSN prostřednictvím výcviku a odborné pomoci. Tato iniciativa zahrnuje například školení v oblasti zdravotnické péče, komunikačních technologií nebo ochrany před improvizovanými výbušnými zařízeními. Spolupráce mezi NATO a OSN se rovněž zaměřuje na širší bezpečnostní témata, jako je ochrana civilního obyvatelstva, role žen v oblasti míru a bezpečnosti nebo boj proti terorismu. NATO spolupracuje například s protiteroristickými strukturami OSN, včetně Výboru OSN pro boj proti terorismu a dalších specializovaných institucí.³⁹

4.3 Spolupráce mezi EU a OSN

EU a OSN patří mezi nejvýznamnější aktéry multilaterálního systému mezinárodních vztahů. Obě organizace sdílejí společný závazek podporovat mezinárodní stabilitu, dodržování mezinárodního práva a ochranu lidských práv. Spolupráce mezi EU a OSN se postupně rozvíjí již od počátku 21. století a v současnosti představuje jeden z klíčových pilířů mezinárodního krizového managementu. Formální základ spolupráce

³⁷ GERMAN INSTITUTE FOR INTERNATIONAL AND SECURITY AFFAIRS. NATO and the UN: Partnership with Potential. Swp-berlin.org [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.swp-berlin.org/en/publication/nato-un-partnership>

³⁸ UNITED NATIONS. NATO and the United Nations mark continued cooperation against terrorism. Un.org [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/securitycouncil/ctc/news/nato-and-united-nations-mark-continued-cooperation-against-terrorism>

³⁹ NATO. Updated joint declaration on UN-NATO secretariat cooperation. Nato.int [online]. 2018 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2018/10/30/updated-joint-declaration-on-un-nato-secretariat-cooperation>

byl vytvořen v roce 2003, kdy byla přijata společná deklaráce o spolupráci v oblasti krizového managementu. Od té doby se vztahy mezi EU a OSN postupně rozšiřují a prohlubují. EU dnes spolupracuje s OSN v řadě oblastí, které zahrnují nejen bezpečnostní otázky, ale také ochranu lidských práv, udržitelný rozvoj, humanitární pomoc nebo řešení migrace.⁴⁰

Velká část spolupráce se odehrává v oblasti mírových operací a stabilizačních misí. EU často poskytuje civilní i vojenské kapacity pro operace podporované OSN. Tyto mise se zaměřují například na reformu bezpečnostního sektoru, výcvik bezpečnostních složek nebo podporu státních institucí v krizových regionech. Praktická spolupráce mezi EU a OSN probíhá v různých částech světa, například na západním Balkáně, v Africe nebo na Blízkém východě. V některých případech působí mise EU a OSN paralelně ve stejném regionu a koordinují své aktivity s cílem dosáhnout efektivnějšího řešení konfliktů.⁴¹

Strategické partnerství mezi EU a OSN bylo dále posíleno v roce 2018, kdy obě organizace definovaly společné priority v oblasti mírových operací a krizového managementu. Tyto priority zahrnovaly například podporu role žen v oblasti míru a bezpečnosti, prevenci konfliktů nebo posilování kapacit pro mírové operace. Další významnou oblastí spolupráce je finanční a politická podpora aktivit OSN ze strany Evropské unie.⁴²

V posledních letech se spolupráce mezi EU a OSN zaměřuje také na nové bezpečnostní výzvy, jako jsou hybridní hrozby, kybernetická bezpečnost nebo dopady klimatických změn na mezinárodní stabilitu. Tato témata ukazují, že spolupráce mezi oběma organizacemi není omezena pouze na tradiční bezpečnostní otázky, ale reaguje také na proměňující se charakter současných krizí.⁴³

⁴⁰ UNITED NATIONS. How to EU and NATO cooperate. *Unric.org* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://unric.org/en/how-the-eu-and-un-cooperate/>

⁴¹ EUROPEAN UNION. EU-UN strategic partnership on peace and security. *Eeas-europa.eu* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-un-strategic-partnership-peace-and-security_en

⁴² UNITED NATIONS. European union. *Dppa.un.org* [online]. 2026 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://dppa.un.org/en/european-union>

⁴³ EUROPEAN COUNCIL. EU cooperation with the United Nations. *Consilium.europa.eu* [online]. 2026 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-un-cooperation/>

5 Bezpečnostní hrozby a jejich řešení

Bezpečnostní hrozbu lze chápat jako jev, událost nebo proces, který může svými projevy, příčinami nebo důsledky negativně ovlivnit bezpečnost jednotlivců, společnosti nebo státu. Taková hrozba může způsobovat škody na lidských životech a zdraví, majetku, životním prostředí nebo kulturních hodnotách. Každá hrozba se zároveň projevuje v určitém konkrétním čase a prostoru a vždy zasahuje určité objekty či subjekty. S pojmem hrozba úzce souvisí také pojem riziko. Hrozba může existovat pouze tehdy, pokud je spojena s určitou pravděpodobností vzniku negativního jevu. Riziko tedy vyjadřuje možnost, že dojde k nežádoucí události nebo procesu, který může mít negativní dopady. Analýza hrozeb a rizik proto představuje důležitou součást krizového managementu, jelikož umožňuje lépe připravit preventivní opatření a plánovat postupy pro řešení mimořádných nebo krizových situací.⁴⁴

5.1 Terorismus

Jednou z významných bezpečnostních hrozeb současného světa je terorismus. Pro jeho přesné vymezení však neexistuje jednotná a všeobecně přijímaná definice, což často komplikuje jeho jednoznačné označení. Tento jev přitom není pouze záležitostí současnosti, ale v různých podobách se objevoval již v průběhu historie. V průběhu času se vnímání terorismu postupně vyvíjelo. Změny souvisejí především s technologickým pokrokem, rozvojem komunikačních prostředků a rostoucí globalizací společnosti. Tyto faktory umožňují teroristickým organizacím působit ve větším rozsahu a zvyšují dopad jejich aktivit. Současně je třeba zdůraznit, že hodnocení terorismu může být v některých případech subjektivní, což vystihuje známé tvrzení, že pro jednoho je někdo teroristou, zatímco pro druhého bojovníkem za svobodu.⁴⁵

Teroristické skupiny jsou obvykle organizované struktury složené z více osob, které plánují a realizují své aktivity dlouhodobě a systematicky. Jejich činnost tedy nepředstavuje jednorázovou událost, ale promyšlenou a organizovanou strategii.

Základními charakteristickými prvky terorismu jsou především:

⁴⁴ HRINKO, Martin. *Bezpečnostní hrozby a veřejný pořádek*. Praha: Vysoká škola CEVRO Institut, 2021, s. 32 ISBN 978-8087125-34-2.

⁴⁵ HRINKO, Martin. *Bezpečnostní hrozby a veřejný pořádek*. Praha: Vysoká škola CEVRO Institut, 2021, s. 51-53 ISBN 978-8087125-34-2.

- použití násilí nebo hrozby násilí,
- politická, náboženská nebo ideologická motivace,
- snaha vyvolat strach a psychologický tlak na společnost,
- cílené zastrašování obyvatelstva nebo institucí,
- záměrné plánování a organizovanost útoků.

Cílem teroristických útoků je především vyvolat pocit strachu, nejistoty a ohrožení u co největšího počtu lidí. Čím větší je rozsah útoku a jeho mediální dopad, tím větší je pravděpodobnost, že teroristé dosáhnou svého zamýšleného cíle.⁴⁶

5.1.1 Hybridní hrozby

Hybridní hrozby představují komplexní formu nepřátelských aktivit, jejichž cílem je oslabit nebo destabilizovat stát, jeho instituce nebo společnost. Tyto aktivity jsou obvykle plánované a prováděné s cílem narušit fungování cílové země, a to pomocí různých prostředků, které jsou často kombinovány. Typickým znakem hybridních hrozeb je využívání jak tradičních, tak netradičních nástrojů, například manipulace s informacemi, kybernetické útoky, ekonomický tlak, politické ovlivňování nebo diplomatický nátlak. V některých případech může být součástí hybridních aktivit také hrozba použití vojenské síly. Hybridní působení zahrnuje širokou škálu aktivit, které mohou mít různé cíle. Ty mohou sahát od snahy ovlivňovat veřejné mínění a politické procesy až po komplexní formy hybridního vedení konfliktu. Cílem těchto aktivit bývá především oslabit stabilitu státu, narušit jeho politický systém nebo snížit důvěru obyvatel v instituce veřejné moci.⁴⁷

Jedním z hlavních cílů hybridních aktivit je omezit schopnost cílového státu reagovat na krizové situace a snížit jeho politický manévrovací prostor. Tyto aktivity často směřují k oslabení pocitu bezpečí mezi obyvatelstvem a k vyvolání nejistoty, strachu nebo nedůvěry vůči státním institucím. Současně mohou prohlubovat společenské napětí a rozdělení společnosti. Hybridní působení se často zaměřuje na slabá místa

⁴⁶ HRINKO, Martin. *Bezpečnostní hrozby a veřejný pořádek*. Praha: Vysoká škola CEVRO Institut, 2021, s. 55-58 ISBN 978-8087125-34-2.

⁴⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Co jsou hybridní hrozby. *Mv.gov.cz* [online]. [cit. 4. 3. 2026]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/co-jsou-hybridni-hrozby.aspx>

demokratických systémů, například na otevřenost médií, svobodu projevu nebo politickou pluralitu. V reakci na hybridní hrozby je klíčová spolupráce mezi státy, institucemi i samotnou společností. Důležitým krokem je především zvyšování povědomí o těchto hrozbách a schopnost je včas identifikovat. Součástí obrany proti hybridním aktivitám je také ochrana informačního prostoru, posilování odolnosti společnosti a ochrana kritické infrastruktury. Významnou roli hraje rovněž rozvoj mediální gramotnosti obyvatelstva, která pomáhá omezovat šíření dezinformací a manipulativního obsahu.⁴⁸

5.2 Organizovaný zločin

Organizovaný zločin patří mezi nejvýznamnější netradiční bezpečnostní hrozby současného světa. V důsledku globalizace a rozvoje moderních technologií získává stále výraznější mezinárodní rozměr a jeho aktivity již dávno nepůsobí pouze na lokální či národní úrovni. Zločinecké struktury se postupně transformují do nadnárodních sítí, jejichž působení zasahuje široké spektrum oblastí společenského, politického i ekonomického života. Jednotlivé státy proto často nejsou schopny těmto aktivitám čelit samostatně a stávají se nejslabším článkem v systému mezinárodního krizového managementu. Zejména v evropském prostoru je organizovaný zločin úzce propojen s migračními procesy a nestabilitou v sousedních regionech, jako jsou východní Evropa, Balkán, Blízký a Střední východ. Migrační vlny vytvářejí příležitosti pro vznik nových forem kriminální činnosti a umožňují zločineckým skupinám využívat nelegální migrační kanály k rozšiřování své působnosti.⁴⁹

Významným rysem organizovaného zločinu je jeho schopnost pronikat do legálních hospodářských a společenských struktur států. Tímto způsobem narušuje vnitřní bezpečnost, oslabuje státní autoritu a ohrožuje základní principy suverenity. Ačkoliv si státy formálně zachovávají svou vnější nezávislost, jejich vnitřní stabilita může být dlouhodobě oslabována, pokud nejsou schopny efektivně potírat aktivity organizovaného zločinu. Z těchto důvodů se ukazuje jako nezbytné, aby byla ochrana vnitřní bezpečnosti stále více založena na intenzivní mezinárodní spolupráci. Přestože organizovaný zločin představuje závažnou a komplexní hrozbu, mezinárodní organizace

⁴⁸ HYBRID COE. Hybrid threats as a concept. *Hybridcoe.fi* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.hybridcoe.fi/hybrid-threats-as-a-phenomenon/>

⁴⁹ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: úvod do teorie*. Praha: Oeconomica, 2005, s. 8 ISBN 80-245-0945-8.

krizového managementu mu věnují systematickou pozornost v rámci širšího úsilí o udržení mezinárodního míru a bezpečnosti. Preventivní opatření v této oblasti zahrnují nejen monitorování krizových regionů a politické působení, ale také využívání donucovacích nástrojů, jako jsou sankce, preventivní diplomacie, mírové operace či v krajních případech i vojenské zásahy. Právě tato skutečnost zdůrazňuje význam mezinárodních aspektů krizového managementu v boji proti organizovanému zločinu.⁵⁰

Jednu z používaných pracovních definic organizovaného zločinu uvádí Policie České republiky, podle níž se jedná o formu skupinové trestné činnosti páchané organizovanými zločineckými skupinami nebo zločineckými organizacemi. Tyto struktury jsou zpravidla hierarchicky uspořádané, působí dlouhodobě a systematicky a jejich hlavním cílem je dosažení co nejvyššího zisku nebo moci při minimalizaci rizik.⁵¹

5.3 Obchodování s lidmi

Obchodování s lidmi představuje jednu z nejzávažnějších forem organizované trestné činnosti, která má významné bezpečnostní, sociální i lidskoprávní dopady. Jedná se o trestnou činnost, jejímž cílem je systematické vykořisťování obětí, a to často v mezinárodním měřítku. Pachatelé využívají zranitelného postavení osob, zejména jejich nepříznivé sociální a ekonomické situace, nízké informovanosti nebo závislosti na jiných osobách.⁵²

Podle českého trestního práva je obchodování s lidmi definováno jako jednání, při němž je osoba přinucena, zjednána, najata, zlákána, dopravena, ukryta či zadržována za účelem jejího následného zneužití. Mezi tyto formy zneužití patří především sexuální vykořisťování, nucené práce, otroctví či nevolnictví, odebírání orgánů nebo nucená služba v ozbrojených složkách.⁵³

Motivací obětí k odchodu do zahraničí bývá nejčastěji špatná finanční situace, vysoká nezaměstnanost nebo snaha zajistit lepší životní podmínky pro sebe a své blízké. Pachatelé těchto okolností zneužívají a obětem slibují výhodné pracovní podmínky, které

⁵⁰ ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: úvod do teorie*. Praha: Oeconomica, 2005, s. 9 ISBN 80-245-0945-8.

⁵¹ POLICIE ČR. Co je organizovaný zločin. *Policie.gov.cz* [online]. 2016 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>

⁵² UNITED NATIONS. Understanding human trafficking. Un.org [online]. [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/peace-and-security/understanding-human-trafficking>

⁵³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sběrka zákonů České republiky. 2009, částka 11. Dostupné také z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2009/40?zalozka=text>

však ve skutečnosti neodpovídají realitě. Oběti jsou následně nuceny pracovat dlouhé hodiny, často v nevyhovujících a nedůstojných podmínkách, přičemž se dostávají do závislosti na svých vykořisťovateli. Obchodování s lidmi tak nelze vnímat pouze jako individuální trestnou činnost, ale jako komplexní bezpečnostní hrozbu, která podkopává právní stát, narušuje sociální stabilitu a přispívá k rozvoji organizovaného zločinu.⁵⁴

5.4 Kybernetické hrozby

Současná společnost prochází intenzivním procesem digitalizace. Rozvoj digitálních a informačních technologií v průběhu 21. století přinesl řadu pozitivních změn, jako je automatizace běžných činností, rozšíření pracovních příležitostí či zjednodušení přístupu ke službám. Zároveň se však společnost stala na informačních a komunikačních technologiích natolik závislá, že jejich dlouhodobý výpadek by měl zásadní dopady na fungování státu, ekonomiky i každodenního života obyvatel.⁵⁵

Autoři zároveň upozorňují, že klíčové digitální služby, jako je distribuce elektrické energie, telekomunikační infrastruktura, zdravotní péče, doprava či finanční transakce, jsou úzce provázány s kybernetickým prostorem. Jakékoliv narušení jejich funkčnosti by mohlo vést k rozsáhlým krizovým situacím s vážnými společenskými následky. Právě tato závislost zvyšuje význam kybernetické bezpečnosti jako jedné ze zásadních součástí moderní bezpečnostní politiky. Vymezení pojmu kybernetická bezpečnost není jednotné, jelikož spadá pod širší pojem bezpečnosti obecně. Lze ji však chápat jako soubor právních, organizačních, technických a vzdělávacích opatření, jejichž cílem je ochrana počítačových systémů, aplikací, dat a uživatelů v kyberprostoru.⁵⁶

Kybernetická bezpečnost bývá často vymezována také jednodušeji jako ochrana počítačů a jejich sítí před útoky přicházejícími z kyberprostoru. Tento přístup zdůrazňuje především technickou stránku problému, avšak v praxi je nutné kybernetickou bezpečnost

⁵⁴ BLUE CAMPAIGN. What is Human Trafficking? *Dhs.gov* [online]. 2025 [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.dhs.gov/blue-campaign/what-human-trafficking>

⁵⁵ KOLOUCH, Jan, BAŠTA, Pavel. *Cybersecurity*. Praha: CZ.NIC, 2019, s. 474 ISBN 978-80-88168-31-7.

⁵⁶ KOLOUCH, Jan, BAŠTA, Pavel. *Cybersecurity*. Praha: CZ.NIC, 2019, s. 11 ISBN 978-80-88168-31-7.

chápat komplexněji, včetně lidského faktoru, legislativního rámce a organizačních procesů.⁵⁷

Významným rysem kybernetické bezpečnosti je její úzká provázanost s informační bezpečností. Zatímco informační bezpečnost se zaměřuje na ochranu informací jak v digitální, tak i fyzické podobě, kybernetická bezpečnost se soustředí primárně na ochranu informací a systémů v kyberprostoru. Přesto se oba pojmy v mnoha oblastech prolínají a nelze je zcela oddělovat. Kybernetický útok lze obecně definovat jako úmyslné jednání uskutečněné v kyberprostoru, které je namířeno proti zájmům jiného subjektu. Cílem takového jednání je způsobit škodu, narušit bezpečnost informačních systémů nebo ohrozit dostupnost, integritu či důvěrnost informací. Kybernetické útoky jsou zpravidla plánované a vedené s jasným záměrem poškodit konkrétní cíl. Podle dalších definic představují kybernetické útoky snahu o neoprávněný přístup k počítačovým systémům, krádež dat, jejich úpravu nebo úplné zničení. Tyto útoky mohou mít jak finanční, tak i strategické či politické motivy a jejich dopady mohou zasáhnout jednotlivce, organizace i celé státy.⁵⁸

Kybernetické útoky mohou mít různorodé podoby – od útoků zaměřených na omezení dostupnosti informačních systémů až po manipulaci s daty, jejich krádež či zničení. Způsob provedení útoku se neustále vyvíjí v závislosti na technologickém pokroku a rostoucím počtu zařízení připojených k internetu. S rozvojem internetu věci se zvyšuje počet potenciálních cílů i prostředků, které mohou být k útokům zneužity.⁵⁹

5.5 Migrace

Migrace představuje dlouhodobý a přirozený společenský jev, který provází lidstvo již od jeho počátků. V průběhu historie se lidé přesouvali z různých důvodů, například kvůli hledání lepších životních podmínek, pracovních příležitostí, bezpečnějšího prostředí nebo v důsledku ozbrojených konfliktů a politické nestability. Pohyb obyvatelstva mezi regiony a státy tak není novým fenoménem, ale dlouhodobou součástí vývoje lidské společnosti. V současnosti však migrace nabývá nových rozměrů, a to zejména v důsledku globalizace, ekonomických nerovností, ozbrojených konfliktů, politické nestability či environmentálních změn. Přesuny obyvatelstva dnes často

⁵⁷ ŠULC, Vladimír. *Kybernetická bezpečnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 7 ISBN 978-80-7380-737-5.

⁵⁸ KOLOUCH, Jan, BAŠTA, Pavel. *Cybersecurity*. Praha: CZ.NIC, 2019, s. 82.83 ISBN 978-80-88168-31-7.

⁵⁹ ŠULC, Vladimír. *Kybernetická bezpečnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 26 ISBN 978-80-7380-737-5.

probíhají v masovém měřítku a směřují především do ekonomicky vyspělých států, což přináší nejen sociální a ekonomické dopady, ale také určité bezpečnostní výzvy. Významným impulzem pro současné migrační pohyby v Evropě se stala například ruská invaze na Ukrajinu, která vedla k nucenému přesunu milionů osob hledajících ochranu a bezpečí. V některých případech se jedná o dobrovolné rozhodnutí, typicky z ekonomických důvodů, jindy je však migrace vynucena okolnostmi, které jedinec nemůže ovlivnit, například válkou, pronásledováním či ohrožením života.⁶⁰

Ve většině případů probíhá migrace legálním způsobem a je spojena především s ekonomickými faktory, například s hledáním zaměstnání nebo lepších životních podmínek. Velká část migrace má regionální charakter, kdy se lidé přesouvají do geograficky blízkých zemí. Ve veřejném prostoru je však migrace často vnímána především prostřednictvím mediálních zpráv o krizových situacích, což může vytvářet zkreslený obraz tohoto jevu. Diskuse o migraci bývá navíc ovlivněna politickými debatami nebo dezinformacemi, které mohou vést k nevyváženému pohledu na tuto problematiku. Může mít vedle sociálních a politických dopadů také významný ekonomický rozměr. V některých případech státy podporují emigraci jako součást širších ekonomických strategií, přičemž odchod obyvatel do zahraničí může přispívat k rozvoji mezinárodního obchodu, diplomacie nebo kulturních vztahů mezi státy.⁶¹

Migrace je v bezpečnostním diskurzu někdy vnímána také jako potenciální bezpečnostní hrozba. Tento pohled však není vždy založen na objektivních datech, ale často vychází z obav majority nebo z nedostatečného rozlišování mezi jednotlivými kategoriemi migrujících osob. Ve veřejné debatě bývají často zaměňovány pojmy migrant a uprchlík, přestože se z právního i faktického hlediska jedná o odlišné skupiny. Migrant zpravidla mění místo pobytu z vlastního rozhodnutí, zatímco uprchlík je k odchodu donucen okolnostmi a nachází se v situaci, kdy bezprostředně potřebuje ochranu hostitelského státu. Migrace je tedy komplexní fenomén, který má řadu sociálních, ekonomických i politických aspektů. Z hlediska bezpečnostních studií je proto důležité analyzovat nejen její příčiny, ale také možné dopady na stabilitu států, fungování institucí a vnímání bezpečnosti ve společnosti. Charakter současných bezpečnostních hrozeb ukazuje, že jejich řešení přesahuje možnosti jednotlivých států. Vzhledem k jejich

⁶⁰ BÍLÝ, Jiří. *Evropa – problém současnosti a budoucnosti*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025, s. 13 ISBN 978-80-7556-140-4.

⁶¹ UHEREK, Zdeněk. *Migrace: Historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016, s. 13 ISBN 978-80-905942-9-6.

nadnárodní povaze je nezbytná intenzivní mezinárodní spolupráce a koordinace bezpečnostních politik. Významnou roli v této oblasti proto hrají mezinárodní organizace, jako jsou NATO, OSN a EU.⁶²

5.6 Reakce NATO, OSN a EU na bezpečnostní hrozby

NATO čelí v současnosti různým bezpečnostním hrozbám, mezi které patří zejména terorismus, hybridní a kybernetické útoky nebo ozbrojené konflikty. Tyto hrozby mohou ohrožovat bezpečnost členských států i stabilitu mezinárodního prostředí. OSN reaguje na současné bezpečnostní hrozby prostřednictvím politických, humanitárních a právních nástrojů a mezinárodní spolupráce. EU čelí řadě bezpečnostních hrozeb, jako jsou terorismus, hybridní a kybernetické útoky, organizovaný zločin či migrační tlak.

5.6.1 Terorismus

NATO

NATO vnímá terorismus jako jednu z hlavních asymetrických hrozeb současnosti, která ohrožuje bezpečnost členských států i mezinárodní stabilitu. Aliance proto rozvíjí schopnosti zaměřené na prevenci, ochranu a reakci na teroristické útoky. Důraz je kladen zejména na obranu proti improvizovaným výbušným zařízením (IED), bezpilotním prostředkům (UAS) a chemickým, biologickým, radiologickým a jaderným hrozbám (CBRN).⁶³

Významnou roli hraje program Defence Against Terrorism Programme of Work (DAT POW), který podporuje vývoj technologií, výcvik, testování a spolupráci mezi členskými státy. NATO rovněž posiluje schopnosti v oblasti biometrie, shromažďování a sdílení důkazů z bojiště a technické exploatace materiálů, aby bylo možné efektivněji identifikovat pachatele a předcházet dalším útokům. Součástí přístupu Aliance je také spolupráce s partnerskými státy a dalšími mezinárodními organizacemi. NATO podporuje budování obranných kapacit partnerů, sdílení informací a zvyšování odolnosti

⁶² WORLD MIGRATION REPORT. Migration Continues to Be Part of the Solution in a Rapidly Changing World, but Key Challenges Remain. *Worldmigrationreport.iom.int* [online]. [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://worldmigrationreport.iom.int/what-we-do/world-migration-report-2024-chapter-1/introduction>

⁶³ NATO. Countering terrorism. *Nato.int* [online]. 2025 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-terrorism>

zejména v regionech, které jsou zdrojem nestability, například na Blízkém východě a v severní Africe.⁶⁴

OSN

OSN se dlouhodobě zaměřuje na boj proti mezinárodnímu terorismu, organizovanému zločinu a nelegálnímu obchodu s drogami. V této oblasti využívá právní nástroje, mezinárodní dohody a specializované organizace, které podporují spolupráci mezi státy při prevenci těchto hrozeb. Důležitou roli zde hraje například Úřad OSN pro drogy a kriminalitu, který koordinuje mezinárodní úsilí v boji proti organizovanému zločinu, pašování drog a dalším formám kriminality. OSN také vytvořila speciální fond a koordinované programy zaměřené na prevenci radikalizace, posilování bezpečnostních institucí a podporu mezinárodní spolupráce v oblasti boje proti terorismu.⁶⁵

EU

Terorismus představuje jednu z hlavních bezpečnostních hrozeb pro Evropskou unii. EU proto považuje boj proti terorismu za jednu ze svých hlavních priorit a podporuje úzkou spolupráci mezi členskými státy. Přestože hlavní odpovědnost za bezpečnost mají jednotlivé státy, EU poskytuje rámec pro koordinaci a výměnu informací mezi nimi. Významnou roli v této oblasti hraje například agentura Europol, která podporuje policejní spolupráci a sdílení informací mezi členskými státy. Po sérii teroristických útoků v Evropě přijala EU řadu opatření zaměřených na posílení bezpečnosti občanů. Mezi hlavní priority patří prevence radikalizace, ochrana demokratických hodnot a posilování spolupráce s mezinárodními partnery. EU se také zaměřuje na boj proti šíření extremistického obsahu na internetu prostřednictvím pravidel umožňujících rychlé odstraňování teroristického obsahu z online platform.⁶⁶

⁶⁴ NATO. Deterrence and defence. *Nato.int* [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/deterrence-and-defence>

⁶⁵ UNITED NATIONS. UN Counter-Terrorism Centre. *Un.org* [online]. 2023 [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/counterterrorism/en/cct>

⁶⁶ EUROPEAN COUNCIL. The EU's response to terrorism. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z:

5.6.2 Hybridní hrozby

NATO

NATO od roku 2015 systematicky rozvíjí strategii zaměřenou na zvládnání hybridních hrozeb. Cílem Aliance je být připravena, odrazovat potenciální aktéry a v případě potřeby bránit členské státy proti hybridním útokům bez ohledu na jejich podobu. Hybridní působení kombinuje vojenské i nevojenské nástroje a využívá jak otevřené, tak skryté prostředky, například dezinformace, kybernetické útoky, ekonomický tlak či zapojení nepravidelných ozbrojených skupin. V rámci prevence NATO shromažďuje a vyhodnocuje informace o možných hybridních aktivitách a posiluje schopnost jejich včasného rozpoznání. Zároveň podporuje členské státy při identifikaci zranitelných míst a při posilování jejich odolnosti, například v oblasti ochrany kritické infrastruktury, kybernetické obrany, strategické komunikace či civilní připravenosti. Významnou roli hrají také cvičení, vzdělávání a koordinace civilních a vojenských nástrojů.⁶⁷

OSN

OSN upozorňuje na rostoucí význam nových bezpečnostních hrozeb, které mohou ohrožovat stabilitu států i fungování moderních společností. Mezi tyto hrozby patří například útoky zaměřené na kritickou infrastrukturu, jako jsou energetické systémy, dopravní sítě nebo komunikační technologie. Narušení těchto systémů může mít rozsáhlé dopady na bezpečnost, ekonomiku i každodenní fungování státu. Rada bezpečnosti OSN proto zdůrazňuje potřebu posilovat ochranu kritické infrastruktury a zvyšovat schopnost států předcházet podobným bezpečnostním incidentům. Důležitou roli při zvládnání těchto hrozeb hraje mezinárodní spolupráce, sdílení informací a koordinace preventivních opatření mezi jednotlivými státy. Součástí těchto aktivit je také rozvoj národních bezpečnostních strategií, legislativních opatření a spolupráce mezi státními institucemi a soukromým sektorem.⁶⁸

⁶⁷ NATO. Countering hybrid threats. *Nato.int* [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-hybrid-threats>

⁶⁸ UNITED NATIONS. Security Council Calls on Member States to Address Threats against Critical Infrastructure, Unanimously Adopting Resolution 2341. *Press.un.org* [online]. 2017 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://press.un.org/en/2017/sc12714.doc.htm>

EU

V posledních letech věnuje EU stále větší pozornost hybridním hrozbám. Ty zahrnují kombinaci různých aktivit, jejichž cílem je destabilizovat státy nebo oslabit jejich politické a společenské struktury. Může jít například o kybernetické útoky, šíření dezinformací, ekonomický tlak nebo pokusy o ovlivňování voleb. EU proto posiluje spolupráci mezi členskými státy při jejich odhalování a řešení. K tomu slouží různé nástroje a mechanismy krizového řízení, které umožňují koordinovanou reakci na hybridní útoky. Cílem těchto opatření je zvýšit odolnost evropských společností, chránit demokratické instituce a zajistit bezpečnost občanů EU.⁶⁹

5.6.3 Kybernetické útoky

NATO

Kyberprostor se stal trvalým prostorem soupeření, ve kterém státní i nestátní aktéři využívají škodlivé aktivity ke destabilizaci států a aliančních struktur. Kybernetické útoky mohou směřovat proti kritické infrastruktuře, vládním institucím, demokratickým procesům nebo vojenským operacím. NATO považuje kybernetickou obranu za součást svého hlavního úkolu kolektivní obrany a odstrašení. V roce 2016 byl kyberprostor oficiálně uznán jako operační doména. Na summitu v Bruselu v roce 2021 byla přijata Komplexní politika kybernetické obrany, která zdůrazňuje využití politických, diplomatických i vojenských nástrojů při reakci na kybernetické incidenty. V určitých situacích může závažný kybernetický útok vést až k uplatnění článku 5 Severoatlantické smlouvy. Aliance se zaměřuje na ochranu vlastních sítí a zároveň podporuje členské státy při posilování jejich národní odolnosti.⁷⁰

⁶⁹ EUROPEAN COUNCIL. Hybrid threats. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/hybrid-threats/>

⁷⁰ NATO. Cyber defence. *Nato.int* [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/cyber-defence>

OSN

OSN se věnuje také bezpečnostním hrozbám spojeným s rozvojem technologií, zejména kybernetické bezpečnosti. Mezinárodní telekomunikační unie podporuje spolupráci států při budování bezpečného využívání informačních a komunikačních technologií a při ochraně před kybernetickými útoky.⁷¹

EU

EU vnímá kybernetické útoky jako významnou součást současných hybridních hrozeb. Prostřednictvím společných strategií a bezpečnostních politik se snaží posilovat spolupráci mezi členskými státy, zvyšovat odolnost digitální infrastruktury a koordinovat reakce na kybernetické incidenty.⁷²

5.6.4 Migrace

NATO

Migrace a uprchlická krize představují významnou humanitární i bezpečnostní výzvu, která v posledních letech zasáhla zejména evropský prostor. NATO se do řešení této situace zapojilo především podporou mezinárodního úsilí zaměřeného na zvládnutí důsledků migrační krize a na omezení nelegální migrace. Nestabilita a ozbrojené konflikty v regionech na jižních hranicích Aliance přispívají k růstu migračních toků, které jsou často spojeny také s aktivitami organizovaných zločineckých skupin a obchodováním s lidmi. V roce 2016 se NATO na žádost Německa, Řecka a Turecka zapojilo do mezinárodních aktivit zaměřených na řešení migrační krize v oblasti Egejského moře. Aliance zde nasadila námořní síly, jejichž úkolem bylo monitorovat situaci, provádět průzkum a poskytovat informace o nelegálních přechodech přes moře. Získané poznatky byly sdíleny s řeckými a tureckými orgány i s agenturou Evropské unie Frontex, která se podílí na ochraně vnějších hranic EU. Cílem těchto aktivit bylo přispět k omezení nelegální migrace a posílit koordinaci mezi jednotlivými aktéry zapojenými do řešení krize. NATO zároveň využívá své zkušenosti v oblasti bezpečnosti a krizového řízení k podpoře členských států při zvládnutí migračních tlaků. Významnou roli zde hraje zejména sdílení zpravodajských informací, včasné varování a monitorování situace.

⁷¹ ITU. Cybersecurity Activities. *Itu.int* [online]. [cit. 2. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.itu.int/en/action/cybersecurity/Pages/default.aspx>

⁷² EVROPSKÁ RADA. Kybernetická bezpečnost EU: strategie a klíčové politiky. *Consilium.europa.eu* [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cybersecurity/>

Aliance také podporuje spolupráci s dalšími organizacemi, zejména s Evropskou unií, a přispívá k propojení civilních a vojenských nástrojů při řešení komplexních bezpečnostních výzev.⁷³

OSN

Organizace spojených národů se zaměřuje na ochranu uprchlíků a osob vysídlených konflikty nebo pronásledováním. Agentura OSN pro uprchlíky poskytuje pomoc lidem, kteří byli nuceni opustit své domovy v důsledku války, násilí nebo porušování lidských práv. Jejím cílem je zajistit bezpečí, humanitární pomoc a dlouhodobá řešení pro tyto osoby.⁷⁴

EU

Migrace představuje významnou výzvu pro bezpečnostní politiku EU. Evropská komise se podílí na vytváření společných pravidel pro azylovou a migrační politiku a navrhuje opatření, která mají zajistit efektivní řízení migrace v celé EU. Cílem těchto opatření je vytvořit funkční systém, který bude respektovat mezinárodní právo a zároveň umožní lépe zvládat migrační toky a chránit vnější hranice EU.⁷⁵

5.6.5 Konflikt Rusko – Ukrajina

NATO

Po zahájení ruské invaze na Ukrajinu v únoru 2022 přijalo NATO řadu opatření k posílení své obranyschopnosti a odstrašující schopnosti. Aliance výrazně posílila svou přítomnost na východním křídle a vytvořila nové mnohonárodní bojové skupiny v dalších státech střední a východní Evropy. Zároveň byla posílena kybernetická obrana a zvýšena intenzita vojenských cvičení zaměřených na kolektivní obranu.⁷⁶

⁷³ NATO. Assistance for the refugee and migrant crisis in the Aegean Sea. *Nato.int* [online]. 2023 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/operations-and-missions/assistance-for-the-refugee-and-migrant-crisis-in-the-aegean-sea>

⁷⁴ UNITED NATIONS. Refugees. *Un.org* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/global-issues/refugees>

⁷⁵ EUROPEAN COMMISSION. Migration management. *Home-affairs.ec.europa.eu* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management_en

⁷⁶ NATO. Relations with Ukraine. *Nato.int* [online]. 2025 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-ukraine>

Na summitu v Madridu v roce 2022 se členské státy dohodly na dalším posílení obranného postoje NATO, včetně možnosti rozšířit stávající jednotky až na úroveň brigád. NATO jednoznačně odsuzuje ruskou agresi jako porušení mezinárodního práva a dlouhodobě podporuje svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny.⁷⁷

OSN

Konflikt na Ukrajině představuje jednu z nejvýznamnějších současných krizí. OSN reaguje především prostřednictvím koordinace humanitární pomoci a spolupráce s dalšími organizacemi při poskytování podpory obyvatelům postiženým válkou. Organizace zároveň vyzývá k ukončení bojů, zahájení diplomatických jednání a dosažení trvalého mírového řešení.⁷⁸

EU

EU od začátku ruské invaze vyjadřuje silnou podporu Ukrajině a zdůrazňuje respektování její suverenity, nezávislosti a územní celistvosti. EU odsuzuje ruskou agresi jako porušení mezinárodního práva a hrozbu pro evropskou bezpečnost. V reakci na konflikt přijala EU řadu opatření, včetně ekonomických a politických sankcí proti Rusku. Sankce se zaměřují například na finanční sektor, energetiku, obchod nebo přístup k moderním technologiím. EU zároveň poskytuje Ukrajině ekonomickou, humanitární i vojenskou pomoc.⁷⁹

⁷⁷ NATO. Relations with Russia. Nato.int [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-russia>

⁷⁸ UNITED NATIONS. Ukraine. News.un.org [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/focus/ukraine>

⁷⁹ EUROPEAN COUNCIL. Russia's war against Ukraine. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/topics/russia-s-war-against-ukraine/>

6 Výzkum případové studie: konflikt Rusko – Ukrajina

6.1 Role NATO v konfliktu

NATO sehrává v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou významnou roli, přestože není přímým účastníkem ozbrojených bojů. NATO od začátku ruské invaze v únoru 2022 opakovaně zdůrazňuje, že jeho hlavním cílem je podpora Ukrajiny a zároveň zajištění bezpečnosti a obrany členských států Aliance. V reakci na zhoršení bezpečnostní situace v Evropě proto NATO přijalo řadu opatření zaměřených na posílení kolektivní obrany a zvýšení vojenské přítomnosti ve východní části Aliance. Jedním z hlavních kroků NATO bylo výrazné posílení kolektivní obrany členských států, které představuje základní princip fungování Aliance. Podle článku 5 Severoatlantické smlouvy je útok na jeden členský stát považován za útok na všechny členy Aliance. V reakci na ruskou invazi proto NATO zvýšilo úroveň připravenosti svých ozbrojených sil, aktivovalo prvky NATO Response Force a posílilo obranné plánování zaměřené na ochranu členských států, zejména ve střední a východní Evropě.⁸⁰

S kolektivní obranou úzce souvisí také posílení východního křídla NATO. Aliance po roce 2022 významně rozšířila svou vojenskou přítomnost v zemích východní Evropy, především v Polsku, pobaltských státech, Rumunsku a dalších členských zemích. Byly vytvořeny nové mnohonárodní bojové skupiny a zvýšen počet spojeneckých jednotek rozmístěných v regionu. Cílem těchto opatření je především odstrašení případné další agrese a zajištění obrany území členských států NATO.⁸¹

Dalším významným aspektem role NATO je podpora Ukrajiny v oblasti vojenské pomoci a výcviku. Ačkoli Aliance jako organizace není přímou stranou konfliktu, jednotlivé členské státy poskytují Ukrajině rozsáhlou vojenskou pomoc, která zahrnuje dodávky zbraní, vojenského vybavení a techniky. NATO zároveň koordinuje podporu členských států a podílí se na výcviku ukrajinských ozbrojených sil, což přispívá ke zvyšování jejich obranných schopností. Součástí této podpory je také spolupráce v oblasti plánování, logistické podpory a sdílení zkušeností z moderních vojenských

⁸⁰ NATO. Statement by NATO Heads of State and Government on Russia's attack on Ukraine, *Nato.int* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2022/02/25/statement-by-nato-heads-of-state-and-government-on-russias-attack-on-ukraine>

⁸¹ NATO. Strengthening NATO's eastern flank, *Nato.int* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/strengthening-natos-eastern-flank>

operací. Důležitou roli hraje také zpravodajská a bezpečnostní spolupráce mezi NATO a Ukrajinou. Členské státy Aliance sdílejí s Ukrajinou informace týkající se bezpečnostní situace, pohybu vojenských jednotek či možných hrozeb. Tyto informace jsou důležité zejména pro efektivní obranu ukrajinského území a plánování vojenských operací. Zpravodajská spolupráce zároveň umožňuje lepší koordinaci mezi jednotlivými státy a přispívá k rychlejší reakci na vývoj bezpečnostní situace v regionu.⁸²

Kromě vojenských opatření NATO podporuje také politická rozhodnutí mezinárodního společenství, která směřují k oslabení ruské schopnosti pokračovat ve vojenské agresi. Členské státy Aliance podporují ekonomické a politické sankce uvalené na Rusko a koordinují své kroky s dalšími mezinárodními organizacemi, zejména s EU a OSN. Tato spolupráce je důležitá pro zajištění jednotného postupu mezinárodního společenství při řešení konfliktu. Přestože NATO poskytuje Ukrajině rozsáhlou podporu, Aliance opakovaně zdůrazňuje, že není přímým účastníkem války a neusiluje o přímou konfrontaci s Ruskem. Hlavním cílem NATO je zabránit rozšíření konfliktu na území členských států a zároveň přispět k posílení stability a bezpečnosti v euroatlantickém prostoru. Role NATO v konfliktu tak spočívá především v kombinaci obranných opatření, podpory Ukrajiny a koordinace mezinárodní reakce na ruskou agresi.⁸³

Z uvedených skutečností vyplývá, že role NATO v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou spočívá především v oblasti kolektivní obrany a zajištění bezpečnosti členských států Aliance. NATO se sice přímo vojensky neúčastní bojových operací na území Ukrajiny, avšak jeho aktivity významně přispívají k posílení bezpečnostní stability v evropském prostoru a k odstrašení další možné eskalace konfliktu. Tento přístup lze považovat za klíčový zejména z hlediska zajištění bezpečnosti evropského prostoru, neboť NATO představuje hlavní pilíř kolektivní obrany a odstrašení v euroatlantickém regionu.

⁸² NATO. NATO's support for Ukraine, *Nato.int* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/natos-support-for-ukraine>

⁸³ EUROPEAN CONUCIL. EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine-archive/>

6.2 Role OSN v konfliktu

OSN hraje v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou významnou roli zejména v oblasti humanitární pomoci, ochrany civilního obyvatelstva a diplomatických aktivit. Na rozdíl od NATO nebo některých dalších mezinárodních aktérů se OSN nezaměřuje na vojenskou podporu, ale především na zmírňování humanitárních dopadů konfliktu a hledání diplomatických řešení. Od začátku ruské invaze v únoru 2022 se OSN aktivně podílí na koordinaci humanitární pomoci, poskytování podpory civilnímu obyvatelstvu a na mezinárodních diplomatických jednáních.⁸⁴

Jednou z hlavních oblastí činnosti OSN v souvislosti s konfliktem je poskytování humanitární pomoci. Prostřednictvím různých agentur, jako je například Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA), se organizace podílí na zajišťování potravinové pomoci, zdravotnického materiálu, přístřeší a dalších základních potřeb pro civilní obyvatelstvo postižené válkou. OSN zároveň koordinuje činnost mezinárodních humanitárních organizací a snaží se zajistit, aby se pomoc dostala do nejvíce zasažených oblastí.⁸⁵

Důležitou součástí aktivit OSN je také ochrana civilního obyvatelstva, které je konfliktem výrazně zasaženo. V důsledku bojů bylo zničeno velké množství civilní infrastruktury, včetně obytných budov, nemocnic či energetických zařízení. OSN proto opakovaně vyzývá všechny strany konfliktu k dodržování mezinárodního humanitárního práva a k ochraně civilního obyvatelstva během ozbrojených operací. Organizace zároveň monitoruje situaci v konfliktních oblastech a upozorňuje na porušování lidských práv. Další významnou oblastí činnosti OSN jsou humanitární koridory, které mají umožnit bezpečnou evakuaci civilistů z oblastí zasažených bojovými operacemi. OSN se v rámci svých diplomatických aktivit snaží zprostředkovávat jednání mezi stranami konfliktu s cílem zajistit přístup humanitární pomoci do postižených regionů a umožnit evakuaci obyvatel z ohrožených oblastí. Tyto snahy jsou však často komplikovány pokračujícími boji a obtížnou bezpečnostní situací.⁸⁶

⁸⁴ UNITED NATIONS. Ukraine, *News.un.org* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/focus/ukraine>

⁸⁵ OCHA. Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2026, *Unocha.org* [online]. 2026 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026-january-2026-enuk>

⁸⁶ ALLIANCE FOR PEACEBUILDING. Our claryfying moment: a global call to action, *Allianceforpeacebuilding.org* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z:

Významnou roli OSN sehrává také v oblasti pomoci uprchlíkům, kteří byli nuceni opustit své domovy v důsledku války. Agentura OSN pro uprchlíky (UNHCR) koordinuje mezinárodní pomoc milionům ukrajinských uprchlíků a spolupracuje s evropskými státy při zajišťování jejich ochrany a podpory. Pomoc zahrnuje například poskytování základních životních potřeb, zdravotní péče, právní podpory nebo pomoc při integraci uprchlíků v hostitelských zemích.⁸⁷

Kromě humanitárních aktivit se OSN angažuje také v oblasti diplomatických jednání a mezinárodní politické reakce na konflikt. Valné shromáždění OSN přijalo několik rezolucí, které odsuzují ruskou agresi proti Ukrajině a vyzývají k respektování mezinárodního práva a územní celistvosti Ukrajiny. Jednou z nejvýznamnějších byla rezoluce přijatá v roce 2022, která vyzvala Rusko k okamžitému ukončení vojenských operací a stažení vojsk z ukrajinského území. Přestože OSN hraje důležitou roli v humanitární a diplomatické oblasti, její schopnost aktivně zasahovat do řešení konfliktu je v tomto případě omezená. Jedním z hlavních důvodů je skutečnost, že Rusko je stálým členem Rady bezpečnosti OSN a disponuje právem veta. To mu umožňuje blokovat rezoluce nebo rozhodnutí, která by mohla vést k přijetí závazných opatření proti ruským aktivitám na Ukrajině. Právo veta tak výrazně omezuje akceschopnost Rady bezpečnosti a komplikuje možnost OSN přijímat účinnější opatření k řešení konfliktu.⁸⁸

Navzdory těmto omezením zůstává OSN jedním z klíčových aktérů při řešení humanitárních dopadů války a při koordinaci mezinárodní pomoci. Organizace se snaží zmírňovat dopady konfliktu na civilní obyvatelstvo, podporovat diplomatické řešení situace a upozorňovat na porušování mezinárodního práva. Role OSN v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou tak spočívá především v humanitární pomoci, ochraně civilistů a v podpoře mezinárodní spolupráce při řešení jedné z nejvýznamnějších bezpečnostních krizí současnosti.

Z analýzy aktivit Organizace spojených národů vyplývá, že její role v konfliktu je zaměřena především na humanitární a diplomatickou oblast. OSN poskytuje významnou pomoc civilnímu obyvatelstvu postiženému válkou a podporuje mezinárodní

<https://www.allianceforpeacebuilding.org/ukraine-call-to-action-strengthen-mobilize-multilateral-institutions>

⁸⁷ UNHCR. Ukraine, *Unhcr.org* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/where-we-work/countries/ukraine>

⁸⁸ UNITED NATIONS. Ukraine, *News.un.org* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/focus/ukraine>

diplomatické úsilí o řešení konfliktu. Současně je však její schopnost přijímat závazná rozhodnutí omezena institucionální strukturou organizace, zejména právem veta stálých členů Rady bezpečnosti. Omezená akceschopnost OSN v tomto konfliktu zároveň poukazuje na limity současného systému mezinárodní bezpečnosti, zejména v situacích, kdy je jedním z aktérů stálý člen Rady bezpečnosti.

6.3 Role EU v konfliktu

EU sehrává v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou významnou roli zejména v oblasti ekonomických opatření, finanční a humanitární pomoci a koordinace evropské bezpečnostní politiky. Na rozdíl od NATO, které se zaměřuje především na vojenské aspekty bezpečnosti, a OSN, která hraje důležitou roli zejména v humanitární a diplomatické oblasti, EU využívá především ekonomické, politické a finanční nástroje k podpoře Ukrajiny a k omezení schopnosti Ruska pokračovat ve vojenské agresi. Jedním z hlavních nástrojů Evropské unie jsou ekonomické sankce proti Rusku. EU od začátku ruské invaze přijala řadu sankčních balíčků zaměřených na ruský finanční sektor, energetiku, obchod a přístup k moderním technologiím. Sankce zahrnují například omezení přístupu ruských bank na evropské finanční trhy, zákaz exportu některých technologií nebo zmrazení majetku osob a organizací spojených s ruským režimem. Cílem těchto opatření je omezit ekonomické zdroje, které Rusko využívá k financování vojenských operací, a zároveň zvýšit politický tlak na ukončení agrese proti Ukrajině.⁸⁹

Další důležitou oblastí podpory ze strany EU je finanční pomoc Ukrajině. EU poskytuje ukrajinské vládě rozsáhlou makrofinanční pomoc, která má pomoci stabilizovat ukrajinskou ekonomiku a zajistit fungování státních institucí v době války. Tato pomoc zahrnuje například finanční půjčky, granty nebo podporu rekonstrukčních projektů zaměřených na obnovu infrastruktury poškozené válkou. Evropská komise zároveň koordinuje dlouhodobé programy podpory zaměřené na obnovu ukrajinské ekonomiky a posílení její stability.⁹⁰

Vedle finanční podpory poskytuje EU také humanitární pomoc civilnímu obyvatelstvu postiženému konfliktem. Prostřednictvím evropského mechanismu civilní

⁸⁹ EUROPEAN COUNCIL. Russia's war against Ukraine. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/topics/russia-s-war-against-ukraine/>

⁹⁰ EUROPEAN COMMISSION. EU financial support to Ukraine, *Commission.europa.eu* [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-financial-support-ukraine_en

ochrany a humanitární pomoci EU poskytuje Ukrajině zdravotnický materiál, potravinovou pomoc, přístřeší a další základní prostředky potřebné pro přežití civilního obyvatelstva. Humanitární pomoc je zaměřena především na oblasti nejvíce zasažené bojovými operacemi a na podporu obyvatel, kteří byli nuceni opustit své domovy.⁹¹

Specifickým nástrojem EU v oblasti bezpečnosti je také vojenská pomoc poskytovaná prostřednictvím nástroje European Peace Facility (EPF). Tento finanční mechanismus umožňuje EU podporovat obranné schopnosti partnerských států, včetně Ukrajiny. Prostřednictvím tohoto nástroje EU financuje dodávky vojenského vybavení, výcvik ozbrojených sil a další formy bezpečnostní podpory. EU tak poprvé ve větším rozsahu poskytuje vojenskou pomoc z evropských finančních zdrojů, což představuje významný krok ve vývoji evropské bezpečnostní politiky.⁹²

Významnou roli EU hraje také v oblasti přijetí ukrajinských uprchlíků, kteří byli nuceni opustit svou zemi v důsledku ozbrojeného konfliktu. EU aktivovala tzv. směrnici o dočasné ochraně (Temporary Protection Directive), která umožňuje ukrajinským občanům získat dočasný pobyt na území členských států EU. Tento mechanismus poskytuje uprchlíkům přístup k ubytování, zdravotní péči, vzdělání a pracovním příležitostem. EU tak koordinuje společný evropský přístup k řešení uprchlické krize způsobené válkou na Ukrajině.⁹³

Kromě konkrétních opatření EU plní také důležitou roli při koordinaci evropské bezpečnostní a zahraniční politiky. Prostřednictvím Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) se členské státy snaží postupovat jednotně při reakci na ruskou agresi. EU zároveň úzce spolupracuje s dalšími mezinárodními organizacemi, zejména s NATO a OSN, aby byla zajištěna koordinovaná reakce mezinárodního společenství na konflikt. EU tak přispívá k posilování stability v Evropě a k podpoře Ukrajiny v jejím úsilí o obranu své suverenity a územní celistvosti.⁹⁴

⁹¹ EUROEPAN COMMISSION. EU humanitarian support to Ukraine, *Commission.europa.eu* [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-humanitarian-support-ukraine_en

⁹² EUROPEAN COUNCIL. European Peace Facility, *Consilium.europa.eu* [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/european-peace-facility/>

⁹³ EUROEPAN COMMISSION. EU humanitarian support to Ukraine, *Commission.europa.eu* [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-humanitarian-support-ukraine_en

⁹⁴ EEAS. EU Assistance to Ukraine, *Eeas.europa.eu* [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.eeas.europa.eu/delegations/united-states-america/eu-assistance-ukraine-us-dollars>

Role EU v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou tak spočívá především v kombinaci ekonomických, politických a humanitárních nástrojů. Prostřednictvím sankcí, finanční pomoci, podpory uprchlíků a koordinace evropské politiky se EU snaží přispět k omezení dopadů konfliktu a k podpoře Ukrajiny v jejím boji proti ruské agresi.

EU v reakci na konflikt využívá především ekonomické, politické a finanční nástroje, které doplňují bezpečnostní opatření ostatních mezinárodních organizací. Lze konstatovat, že právě kombinace sankcí, finanční podpory a humanitární pomoci představuje jeden z hlavních způsobů, jakým EU přispívá k podpoře Ukrajiny a zároveň k omezení dopadů ruské agrese. Ekonomické a politické nástroje Evropské unie tak představují důležitý doplněk k vojenským opatřením NATO a humanitárním aktivitám OSN.

6.4 Komparace organizací

Pro pochopení role jednotlivých organizací v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou je důležité jejich přístupy vzájemně porovnat. NATO, OSN a Evropská unie disponují odlišnými pravomocemi i nástroji krizového managementu, což se promítá do jejich rozdílné role při řešení této bezpečnostní krize.

Přístup mezinárodních organizací NATO, OSN a EU k řešení konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou se liší v závislosti na jejich kompetencích, nástrojích a institucionálním charakteru. Každá z těchto organizací reaguje na bezpečnostní krizi odlišným způsobem a zaměřuje se na jiné oblasti podpory Ukrajiny a stabilizace bezpečnostní situace v Evropě.

Z hlediska typu reakce lze konstatovat, že NATO se zaměřuje především na vojenské a bezpečnostní aspekty konfliktu. Aliance posiluje kolektivní obranu členských států, zejména na východním křídle NATO, a podporuje Ukrajinu prostřednictvím výcviku, koordinace vojenské pomoci a sdílení zpravodajských informací. NATO však do konfliktu nevstupuje přímo vojensky, protože Ukrajina není členským státem Aliance. Hlavním cílem NATO je proto především odstrašení další ruské agrese a posílení bezpečnosti členských států.⁹⁵

⁹⁵ NATO. Relations with Ukraine, *Nato.int* [online]. 2025 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-ukraine>

Naopak OSN se soustředí především na diplomatické a humanitární aktivity. Organizace se snaží přispět k řešení konfliktu prostřednictvím mezinárodní diplomacie, rezolucí Valného shromáždění a koordinace humanitární pomoci pro civilní obyvatelstvo. OSN se zároveň zaměřuje na ochranu civilistů a poskytování humanitární pomoci obyvatelům postiženým válkou, včetně podpory uprchlíků a vysídlených osob. Významným omezením OSN je však skutečnost, že Rusko jako stálý člen Rady bezpečnosti disponuje právem veta, což výrazně omezuje schopnost této organizace přijímat závazná rozhodnutí v souvislosti s konfliktem.⁹⁶

EU využívá především politické, ekonomické a částečně i bezpečnostní nástroje. EU reagovala na ruskou agresi přijetím rozsáhlých ekonomických sankcí proti Rusku, poskytováním finanční a humanitární pomoci Ukrajině a podporou ukrajinských uprchlíků na území členských států. Prostřednictvím nástroje European Peace Facility poskytuje EU také vojenskou pomoc, například ve formě financování vojenského vybavení nebo výcviku ukrajinských ozbrojených sil. EU tak kombinuje ekonomické, politické a humanitární nástroje s cílem podpořit Ukrajinu a zároveň oslabit schopnost Ruska pokračovat ve vojenských operacích.⁹⁷

Přestože mají tyto organizace odlišné kompetence a nástroje, v reakci na konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou dochází také k určité míře spolupráce. NATO a Evropská unie například úzce koordinují bezpečnostní a obranné politiky členských států, zatímco OSN poskytuje humanitární pomoc a koordinuje mezinárodní humanitární aktivity. Společným cílem všech tří organizací je především podpora Ukrajiny, ochrana civilního obyvatelstva a snaha o stabilizaci bezpečnostní situace v regionu.

Z komparace přístupů těchto organizací vyplývá, že jejich role se vzájemně doplňují. NATO se zaměřuje především na vojenskou bezpečnost a obranu, OSN na diplomatická jednání a humanitární pomoc a EU na ekonomické a politické nástroje podpory. Kombinace těchto přístupů umožňuje komplexnější reakci mezinárodního společenství na současnou bezpečnostní krizi v Evropě. Jejich role nejsou totožné,

⁹⁶ UNITED NATIONS. Ukraine war, *News.un.org* [online]. 2025 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2025/02/1160456>

⁹⁷ EUROPEAN CONUCIL. EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine-archive/>

ale vzájemně se doplňují. Zatímco NATO se zaměřuje především na vojenskou bezpečnost a obranu, OSN plní důležitou funkci v oblasti humanitární pomoci a diplomacie a EU využívá zejména ekonomické a politické nástroje

6.5 Zhodnocení spolupráce organizací

NATO, OSN a EU představuje důležitý prvek mezinárodní reakce na konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou. Přestože každá z těchto organizací disponuje odlišnými kompetencemi a nástroji, jejich aktivity se v mnoha oblastech doplňují a přispívají k řešení bezpečnostní krize v Evropě.

Jedním z hlavních pozitiv této spolupráce je koordinace pomoci Ukrajině. NATO, EU i OSN se zapojují do podpory Ukrajiny prostřednictvím různých nástrojů, které společně vytvářejí komplexní reakci mezinárodního společenství na ruskou agresi. NATO se zaměřuje především na vojenskou a bezpečnostní oblast, zejména posilování kolektivní obrany členských států a koordinaci vojenské podpory Ukrajině. EU poskytuje rozsáhlou finanční, ekonomickou a humanitární pomoc a zároveň koordinuje evropskou bezpečnostní politiku. OSN pak hraje významnou roli především v oblasti humanitární pomoci a ochrany civilního obyvatelstva postiženého konfliktem.

Dalším pozitivním aspektem je kombinace různých nástrojů krizového managementu, které jednotlivé organizace využívají. Spojení vojenských, politických, ekonomických a humanitárních nástrojů umožňuje komplexnější reakci na bezpečnostní krizi. Zatímco NATO posiluje bezpečnostní stabilitu v Evropě prostřednictvím vojenských opatření a odstrašení, EU využívá ekonomické sankce a finanční podporu Ukrajiny. OSN se soustředí především na humanitární pomoc, ochranu civilistů a podporu mezinárodní diplomacie. Tato kombinace přístupů přispívá k širšímu řešení konfliktu a zmírňování jeho dopadů na civilní obyvatelstvo.

Významnou roli hraje také koordinace sankcí proti Rusku, které představují jeden z hlavních nástrojů mezinárodního tlaku na ukončení agrese. Sankční opatření jsou přijímána především EU ve spolupráci s dalšími západními státy, přičemž NATO poskytuje politickou podporu těmto rozhodnutím a přispívá k posilování jednotného postupu členských států vůči Rusku.⁹⁸

⁹⁸ EUROPEAN COUNCIL. Russia's war against Ukraine: EU sanctions, *Consilium.europa.eu*. [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions-against-russia/>

Přes uvedené pozitivní aspekty však existují také určitá omezení spolupráce těchto organizací. Jedním z hlavních limitů jsou rozdílné pravomoci a kompetence jednotlivých organizací, které vyplývají z jejich institucionálního charakteru. NATO je primárně vojenská aliance zaměřená na kolektivní obranu, zatímco OSN plní především diplomatickou a humanitární funkci a EU využívá zejména politické a ekonomické nástroje. Tyto rozdíly mohou někdy komplikovat koordinaci společných postupů při řešení bezpečnostních krizí.

Dalším významným omezením je právo veta v Radě bezpečnosti OSN, které umožňuje stálým členům blokovat přijetí závazných rozhodnutí. V případě konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou Rusko jako stálý člen Rady bezpečnosti využívá své veto k blokování některých návrhů rezolucí, což omezuje schopnost OSN přijímat efektivní opatření k řešení konfliktu.⁹⁹

Určitým problémem mohou být také politické rozdíly mezi jednotlivými státy, které jsou členy těchto organizací. Odlišné národní zájmy a politické postoje mohou ovlivňovat proces rozhodování a tempo přijímání společných opatření. Přesto lze konstatovat, že v reakci na ruskou agresi proti Ukrajině se podařilo dosáhnout poměrně vysoké míry koordinace mezi státy a mezinárodními organizacemi.

Celkově lze spolupráci NATO, OSN a EU při řešení konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou hodnotit jako významný příklad koordinované reakce mezinárodního společenství na současnou bezpečnostní krizi. Přestože jednotlivé organizace čelí určitým omezením vyplývajícím z jejich pravomocí a institucionální struktury, jejich vzájemně se doplňující role přispívají k podpoře Ukrajiny, ochraně civilního obyvatelstva a stabilizaci bezpečnostní situace v Evropě.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že spolupráce NATO, OSN a EU představuje komplexní reakci mezinárodního společenství na současnou bezpečnostní krizi v Evropě. Přestože jednotlivé organizace disponují odlišnými pravomocemi a nástroji, jejich vzájemné působení přispívá k efektivnější podpoře Ukrajiny a ke zmírnění dopadů konfliktu na mezinárodní bezpečnost.

⁹⁹ UNITED NATIONS. Ukraine war, *News.un.org* [online]. 2025 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2025/02/1160456>

Provedená případová studie potvrzuje, že řešení současných bezpečnostních krizí vyžaduje kombinaci různých nástrojů a forem mezinárodní spolupráce. NATO, OSN a EU v tomto procesu zastávají odlišné, avšak vzájemně se doplňující role, které společně přispívají k podpoře Ukrajiny a k posilování stability evropského bezpečnostního prostředí.

7 Případová studie

Případová studie patří mezi základní výzkumné přístupy používané ve společenských vědách. Jedná se o podrobné zkoumání jednoho nebo několika konkrétních případů, které umožňuje lépe porozumět složitým sociálním jevům a procesům. Tento typ výzkumu se využívá zejména tehdy, když je cílem získat hlubší vhled do určité situace, události nebo instituce a pochopit její fungování v širších souvislostech.¹⁰⁰

Rozvoj případových studií souvisí především s nástupem kvalitativního výzkumu ve společenských vědách. Tento přístup se často uplatňuje v oborech, jako je sociologie, psychologie nebo antropologie, kde je důležité detailní zkoumání konkrétních jevů v jejich přirozeném prostředí. Metoda případové studie umožňuje komplexní analýzu určitého procesu, programu, události nebo aktivity s cílem porozumět jeho fungování a souvislostem.¹⁰¹

Základem případové studie je sběr reálných dat vztahujících se ke zkoumanému objektu výzkumu. Případem může být například jednotlivec, skupina osob, organizace, událost nebo určitý proces. Při analýze není jednotlivý prvek zkoumán izolovaně, ale vždy v kontextu širšího systému a vztahů, které jej ovlivňují. Výzkumník se snaží odhalit souvislosti mezi jednotlivými částmi a tím lépe vysvětlit podstatu zkoumaného případu.¹⁰²

Cílem případové studie je dosáhnout co nejkomplexnějšího porozumění zkoumanému jevu v jeho přirozeném prostředí. Výzkumník proto využívá různé metody sběru dat, například pozorování, rozhovory nebo analýzu dokumentů. Získané informace jsou následně interpretovány jako celek, aby bylo možné pochopit zkoumaný případ v jeho širších souvislostech, nikoli pouze jako soubor jednotlivých izolovaných částí.¹⁰³

¹⁰⁰ ŠVARŤÍČEK, Roman, ŠEĎOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007, s. 96 ISBN 978-80-7367-313-0

¹⁰¹ WHOLEY, Joseph. *Handbook of Practical Program Evaluation*. San Francisco: Jossey-Bass, 1994, s. 21 ISBN 1555426573/9781555426576

¹⁰² ŠVARŤÍČEK, Roman, ŠEĎOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007, s. 9 ISBN 978-80-7367-313-0

¹⁰³ BASSEY, Michael. *Case Study Research in Educational Settings*. Buckingham: Open University Press, 1999, s. 13 ISBN 0335199844/9780335199846

7.1 Analýza dat v případové studii

Metoda případové studie nemá přesně stanovený jednotný postup ani jednoznačně doporučené techniky, které by určovaly, jakým způsobem mají být získaná data analyzována. Vzhledem k tomu, že tento výzkumný přístup je poměrně flexibilní, mohou výzkumníci při analýze dat využívat různé dostupné metody a analytické postupy podle charakteru zkoumaného případu. Každá případová studie tak do určité míry představuje originální analytický a interpretační postup. Důvodem je skutečnost, že neexistuje jeden univerzálně uznávaný způsob, jak pracovat s daty získanými při studiu konkrétního případu. Společným znakem případových studií je především pohled na zkoumaný jev jako na komplexní celek, který je nutné analyzovat v souvislostech. Při analýze dat mohou výzkumníci využívat například postupy známé z etnografického výzkumu nebo interpretační techniky vycházející ze zakotvené teorie, a to buď v plné podobě, nebo pouze částečně. Široká škála analytických přístupů používaných v případových studiích vedla některé metodology k tomu, že se pokusili formulovat alespoň základní doporučení, jak při analýze dat postupovat a jak získané informace interpretovat.¹⁰⁴

Miles a Huberman zdůrazňují význam systematického zpracování dat a jejich přehledného znázornění, například prostřednictvím grafických schémat nebo tzv. případových sítí. Data jsou při analýze postupně tříděna do kategorií na základě jejich pozorování a identifikace určitých pravidelností nebo souvislostí.¹⁰⁵

V rámci analýzy dat v případové studii lze rozlišit dva základní přístupy. V prvním případě se výzkumník zaměřuje na předem stanovené proměnné nebo kritéria. Tento postup se uplatňuje zejména tehdy, když výzkum vychází z existujících teorií, na jejichž základě jsou vymezeny určité tematické oblasti nebo faktory, mezi nimiž se následně hledají vztahy. Druhý přístup je orientován na komplexní porozumění samotnému případu. Cílem je podrobně popsat a vysvětlit všechny důležité aspekty zkoumaného jevu, identifikovat příčiny jeho vzniku i jeho důsledky a sledovat jeho vývoj v čase. Oba uvedené přístupy mají své výhody i omezení. Analýza založená na proměnných umožňuje odhalovat vztahy mezi jednotlivými faktory i ve větších souborech dat, její výsledky však mohou být někdy příliš obecné. Naopak komplexní analýza jednoho

¹⁰⁴ ŠVARŤÍČEK, Roman, ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007, s. 96 ISBN 978-80-7367-313-0

¹⁰⁵ MILES, Matthew, HUBERMAN, Michael. *Qualitative Data Analysis*. (2. vyd.) Thousand Oaks: SAGE Publications, 1994, s. 5-10 ISBN 978-0803955400

případu poskytuje hlubší porozumění konkrétní situaci. V praxi je proto možné oba přístupy kombinovat a využít jejich přednosti v rámci jednoho výzkumu.¹⁰⁶

V této bakalářské práci je metoda případové studie využita k analýze konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou. Při zpracování případové studie je aplikován komplexní analytický přístup zaměřený na pochopení širších souvislostí tohoto konfliktu. Analýza se soustředí především na identifikaci přístupů a nástrojů, které při řešení této bezpečnostní krize využívají mezinárodní organizace NATO, OSN a EU. Zkoumány jsou zejména jejich reakce na vzniklou situaci, formy spolupráce a efektivita přijatých opatření. Cílem je na konkrétním příkladu konfliktu ukázat, jak tyto organizace přispívají k řešení současných bezpečnostních hrozeb a jaké jsou možnosti i limity jejich vzájemné spolupráce.

7.2 Výběr případové studie

Pro účely této bakalářské práce jsem zvolila jedno případovou studii, kdy analyzovaným případem je ozbrojený konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou. Tento případ byl vybrán především z důvodu jeho významu pro současné mezinárodní bezpečnostní prostředí a také proto, že představuje aktuální bezpečnostní krizi, na kterou reagují významné mezinárodní organizace, zejména NATO, OSN a EU. Z hlediska zaměření práce se jedná o specifickou případovou studii („particularistic case study“), která se soustředí na konkrétní bezpečnostní událost a její řešení prostřednictvím nástrojů mezinárodního krizového managementu. Zároveň lze tuto studii označit jako popisnou případovou studii, jejímž cílem je analyzovat a popsat přístupy jednotlivých organizací k řešení této krize a zhodnotit jejich spolupráci. S ohledem na časový aspekt se jedná o retrospektivní případovou studii („retrospective case study“), která se zaměřuje především na vývoj konfliktu a reakce mezinárodních organizací od roku 2022. Vybraný případ lze zároveň považovat za jedinečný („single unique case study“), protože konflikt významně ovlivnil bezpečnostní situaci v Evropě a vyvolal rozsáhlé politické, vojenské i humanitární reakce ze strany mezinárodního společenství.¹⁰⁷

Konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou byl pro účely této práce zvolen také proto, že představuje jednu z nejvýznamnějších bezpečnostních krizí současnosti, která výrazně

¹⁰⁶ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, s. 28 ISBN 80-7367-040-2

¹⁰⁷ CHRASTINA, Jan. *Případová studie – metoda kvalitativní výzkumné strategie a designování výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, s. 32 ISBN 978-80-244-5373-6.

ovlivnila bezpečnostní situaci v Evropě i v širším mezinárodním prostředí. Tento případ proto umožňuje analyzovat, jakým způsobem reagují různé mezinárodní organizace na komplexní bezpečnostní hrozby a jaké nástroje krizového managementu při řešení takové situace využívají. Případová studie tak poskytuje vhodný rámec pro komparaci přístupů NATO, OSN a EU a pro posouzení efektivity jejich vzájemné spolupráce při řešení současných bezpečnostních krizí.

7.3 Popis případu

Kořeny současného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou sahají do roku 2014. Událostem předcházely protesty známé jako Euromajdan, které vypukly na konci roku 2013 poté, co ukrajinská vláda prezidenta Viktora Janukovyče odmítla podepsat připravovanou asociační dohodu s Evropskou unií. Demonstrace v Kyjevě postupně eskalovaly a v únoru 2014 vedly k pádu vlády a odchodu prezidenta ze země. Krátce poté se na Krymu objevily ozbrojené jednotky bez označení, které později byly identifikovány jako příslušníci ruských ozbrojených sil. Tyto jednotky převzaly kontrolu nad strategickými objekty na poloostrově, včetně letišť a vládních budov. Následně byla krymským parlamentem vyhlášena nezávislost a v březnu 2014 proběhlo referendum o připojení Krymu k Ruské federaci. Podle ruských představitelů se většina obyvatel vyslovila pro připojení k Rusku, avšak výsledky referenda nebyly většinou států mezinárodního společenství uznány. Po anexi Krymu Rusko zároveň podpořilo proruské separatistické skupiny na východě Ukrajiny, zejména v Doněcké a Luhanské oblasti, kde následně vypukly ozbrojené střety mezi separatisty a ukrajinskými vládními silami. Přestože byly v letech 2014 a 2015 uzavřeny tzv. Minské dohody, které měly přispět k příměří a stabilizaci situace, konflikt v oblasti Donbasu pokračoval i v následujících letech. Konflikt tak zůstal tzv. „zamrzlým konfliktem“, který však měl potenciál kdykoli znovu eskalovat. K zásadní eskalaci došlo dne 24. února 2022, kdy Ruská federace zahájila rozsáhlou vojenskou invazi na území Ukrajiny. Ruské ozbrojené síly zaútočily z několika směrů, a to nejen z ruského území, ale také z Běloruska a z již dříve okupovaného Krymu. Cílem útoků se stala nejen vojenská infrastruktura, ale také významná města a strategické objekty na ukrajinském území. Podle Plokhého představuje tato invaze zásadní eskalaci dlouhodobého konfliktu a zároveň jeden z nejvýznamnějších

bezpečnostních otřesů v Evropě od konce studené války, protože došlo k rozsáhlému použití konvenčních vojenských sil mezi státy na evropském kontinentu.¹⁰⁸

Ruské vedení označilo zahájení vojenských operací za tzv. „speciální vojenskou operaci“, jejímž deklarovaným cílem měla být demilitarizace a denacifikace Ukrajiny. Tento krok byl však většinou států a mezinárodních organizací označen za porušení mezinárodního práva a principů suverenity a územní celistvosti států. Konflikt měl zároveň okamžité humanitární dopady na civilní obyvatelstvo, protože miliony lidí byly nuceny opustit své domovy a hledat bezpečí v jiných částech Ukrajiny nebo v zahraničí. Na ruskou invazi reagovalo mezinárodní společenství řadou politických, ekonomických a bezpečnostních opatření. Evropská unie přijala rozsáhlé sankce zaměřené na ruský finanční sektor, energetiku i technologický průmysl a zároveň poskytla Ukrajině ekonomickou, humanitární i vojenskou pomoc. NATO invazi odsoudila jako nevyprovokovaný útok na suverénní stát a v reakci na zhoršení bezpečnostní situace posílila vojenskou přítomnost na východním křídle Aliance a zvýšila úroveň kolektivní obrany členských států. Konflikt na Ukrajině tak výrazně ovlivnil bezpečnostní prostředí v Evropě a stal se jedním z nejvýznamnějších bezpečnostních problémů současnosti.¹⁰⁹

7.4 Komparace strategií NATO, Evropské unie a OSN v kontextu konfliktu na Ukrajině

Pro účely této bakalářské práce byla provedena analýza tří klíčových strategických dokumentů, konkrétně Strategic Concept 2022 NATO, Strategického kompasu 2022 Evropské unie a Humanitarian Needs and Response Plan 2026 OSN. Výběr těchto dokumentů vychází z jejich významu pro vymezení přístupů jednotlivých organizací ke krizovému managementu, bezpečnostním hrozbám a humanitární reakci na konflikt na Ukrajině. Každý z těchto dokumentů odráží odlišnou institucionální logiku, a proto umožňuje sledovat nejen rozdíly v přístupu, ale také možné body vzájemného doplňování.

¹⁰⁸ PLOKHY, Serhii. *The Russo-Ukrainian War: The Return of History*. New York: W. W. Norton and Company, 2023, s. 20-25 ISBN 978-1324051190/1324051191

¹⁰⁹ NATO. Statement by NATO Heads of State and Government on Russia's attack on Ukraine, *Nato.int* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2022/02/25/statement-by-nato-heads-of-state-and-government-on-russias-attack-on-ukraine>

Cílem této části práce je porovnat hlavní cíle, přístupy a nástroje, které jednotlivé organizace uplatňují v reakci na současnou bezpečnostní situaci. Současně je záměrem identifikovat oblasti shody i rozdílnosti mezi NATO, Evropskou unií a OSN a na tomto základě formulovat vlastní hodnocení jejich spolupráce. Důraz je kladen především na to, jak jednotlivé organizace vymezují svou roli v rámci konfliktu na Ukrajině, jaké prostředky považují za prioritní a jakým způsobem reagují na měnící se charakter bezpečnostních hrozeb.

Tato komparace slouží jako východisko pro následné zhodnocení efektivity mezinárodní spolupráce v oblasti krizového managementu. Zároveň umožňuje lépe porozumět tomu, jak se odlišné institucionální přístupy promítají do konkrétní reakce na jednu z nejvýznamnějších bezpečnostních krizí současnosti.

7.4.1 NATO

Strategický koncept NATO z roku 2022 reflektuje zásadní proměnu bezpečnostního prostředí a představuje návrat Aliance k jejímu primárnímu poslání, kterým je kolektivní obrana členských států. Dokument zdůrazňuje nutnost komplexního přístupu k bezpečnosti, jenž je založen na schopnosti reagovat na široké spektrum hrozeb napříč všemi doménami. Bezpečnost již není vnímána pouze jako ochrana území před konvenčním vojenským útokem, ale jako mnohvrstevnatý koncept zahrnující hybridní hrozby, kybernetické útoky či narušení kritické infrastruktury. Tento posun odráží změnu charakteru konfliktů v současném mezinárodním prostředí.

Koncept dále vymezuje tři základní pilíře činnosti Aliance, a to kolektivní obranu, prevenci a řízení krizí a kooperativní bezpečnost. Tyto pilíře představují vzájemně propojený rámec, který umožňuje NATO nejen reagovat na vzniklé krize, ale také aktivně působit v oblasti jejich předcházení a stabilizace. Významným prvkem je rovněž důraz na spolupráci s partnerskými státy a mezinárodními organizacemi, což poukazuje na skutečnost, že současné bezpečnostní hrozby mají globální charakter a vyžadují koordinovanou reakci více aktérů.

Z hlediska identifikace hrozeb dokument jednoznačně akcentuje návrat geopolitické rivality a označuje Rusko jako hlavní bezpečnostní výzvu pro euroatlantický

prostor. Tento posun signalizuje odklon od předchozího zaměření na asymetrické hrozby, jako byl například mezinárodní terorismus, a potvrzuje obnovený důraz na státní aktéry a konvenční vojenské konflikty. Současně však Aliance neopomíjí ani další typy hrozeb, což dokládá snahu o komplexní uchopení bezpečnostní problematiky.

V oblasti nástrojů a kapacit NATO nadále staví především na vojenské síle a principu odstrašení. Klíčovým prvkem je posilování obranných schopností členských států, zvyšování připravenosti ozbrojených sil a rozšiřování vojenské přítomnosti v citlivých regionech, zejména na východním křídle Aliance. Významnou roli hraje rovněž jaderné odstrašení, které je chápáno jako základní prvek strategické stability. Vedle tradičních vojenských nástrojů však dochází k postupnému rozšiřování aktivit i do oblastí, jako je kybernetická bezpečnost, ochrana infrastruktury nebo technologické inovace, což odráží adaptaci NATO na nové bezpečnostní výzvy.

Navzdory své komplexnosti vykazuje tento přístup i určitá omezení. NATO zůstává primárně vojenskou organizací, což omezuje jeho schopnost využívat nevojenské nástroje, jako jsou ekonomické či diplomatické prostředky. Další limit představuje rozhodovací proces založený na konsenzu členských států, který může zpomalovat reakci Aliance v krizových situacích. Zároveň je patrná i závislost NATO na politické vůli a kapacitách jednotlivých členských států, což může ovlivňovat jednotnost a efektivitu jeho působení.

Celkově lze konstatovat, že Strategický koncept NATO z roku 2022 představuje adaptaci Aliance na nové bezpečnostní prostředí, v němž dochází ke kombinaci tradičních i nových typů hrozeb. Dokument potvrzuje dominantní roli NATO v oblasti vojenské bezpečnosti, zároveň však poukazuje na nutnost spolupráce s dalšími aktéry a na limity, které vyplývají z jeho institucionálního charakteru a zaměření.

7.4.2 OSN

Humanitární plán OSN pro Ukrajinu na rok 2026 představuje reakci mezinárodního společenství na dlouhodobé dopady ozbrojeného konfliktu, přičemž jeho hlavním cílem je zmírnění humanitární krize a ochrana civilního obyvatelstva. Dokument ukazuje, že OSN nevnímá konflikt primárně jako bezpečnostní problém v úzkém vojenském smyslu, ale především jako rozsáhlou humanitární krizi, která zasahuje

miliony obyvatel. Důraz je proto kladen na zajištění základních životních potřeb, jako jsou potraviny, zdravotní péče, voda či přístřeší, a zároveň na ochranu nejzranitelnějších skupin obyvatel. Zvláštní pozornost je věnována lidem žijícím v blízkosti frontové linie, vnitřně vysídleným osobám a dalším skupinám, které jsou konfliktem nejvíce zasaženy. Tento přístup ukazuje, že OSN chápe bezpečnost v širším smyslu jako ochranu lidského života a důstojnosti, nikoli pouze jako otázku vojenské stability.

Z hlediska fungování dokument odráží silnou orientaci OSN na koordinaci mezinárodní pomoci. Organizace vystupuje především jako platforma, která propojuje jednotlivé humanitární aktéry, státy i nevládní organizace a snaží se zajistit efektivní rozdělování zdrojů. Klíčovou roli v tomto procesu hraje Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí, který organizuje celkovou strukturu pomoci a koordinuje činnost jednotlivých agentur. Do realizace jsou zapojeny specializované organizace, které se zaměřují na konkrétní oblasti, například uprchlíky, zdravotnictví nebo ochranu dětí. Tento systém ukazuje, že OSN disponuje širokým institucionálním zázemím, které umožňuje reagovat na různé aspekty krize, zároveň však funguje především na principu spolupráce a sdílení odpovědnosti.

Důležitým prvkem je také důraz na dlouhodobost krize. Humanitární plán nepracuje pouze s krátkodobou pomocí, ale reflektuje skutečnost, že konflikt má dlouhodobé dopady na obyvatelstvo i infrastrukturu státu. Z toho vyplývá potřeba stabilního financování a kontinuální podpory ze strany mezinárodního společenství. OSN tak nejen organizuje samotnou pomoc, ale zároveň aktivně apeluje na státy a dárce, aby zajistili dostatek finančních prostředků. Tím se potvrzuje, že efektivita humanitárních operací je výrazně závislá na ochotě jednotlivých států přispívat.

Současně však tento přístup odhaluje i zásadní omezení role OSN. Humanitární operace probíhají v prostředí, které je z bezpečnostního hlediska velmi nestabilní a často nebezpečné, což omezuje přístup do některých oblastí. Zvláště problematické jsou regiony pod kontrolou Ruska, kde je přístup humanitárních organizací výrazně omezen. Dalším významným limitem je nedostatečné financování, které může negativně ovlivnit rozsah a efektivitu poskytované pomoci. OSN je v tomto ohledu závislá na dobrovolných příspěvcích členských států, což znamená, že její schopnost reagovat na krizi není plně autonomní.

Zásadní omezení představuje také institucionální struktura OSN, zejména fungování Rady bezpečnosti. Přítomnost stálých členů s právem veta může blokovat přijetí závazných rozhodnutí, což se v případě konfliktu na Ukrajině výrazně projevuje. OSN tak sice disponuje vysokou mírou mezinárodní legitimacy, avšak její schopnost prosazovat konkrétní opatření je v praxi omezená. Organizace navíc nedisponuje vlastními vojenskými kapacitami, což znamená, že není schopna zajistit bezpečnostní stabilizaci konfliktního území a musí spoléhat na jiné aktéry.

Z toho plyne, že humanitární plán OSN pro Ukrajinu potvrzuje specifickou roli této organizace v rámci krizového managementu. OSN vystupuje především jako koordinátor humanitární pomoci a ochránce civilního obyvatelstva, přičemž její přístup je založen na principu mezinárodní spolupráce a solidarity. Na rozdíl od vojensky orientovaných organizací se zaměřuje na zmírňování dopadů konfliktu, nikoli na jeho řešení silou. Tento přístup je nezbytný pro zvládnutí humanitárních krizí, zároveň však ukazuje limity OSN v oblasti bezpečnostního rozhodování a schopnosti aktivně ovlivňovat průběh konfliktu.

7.4.3 EU

Strategický kompas EU z roku 2022 představuje snahu EU reagovat na zhoršující se bezpečnostní prostředí a posílit svou roli jako globálního bezpečnostního aktéra. Dokument vychází z předpokladu, že bezpečnost již nelze chápat pouze jako vojenskou otázku, ale jako komplexní oblast zahrnující politické, ekonomické i společenské faktory. EU se proto profiluje jako aktér, který usiluje o ochranu svých občanů, hodnot a zájmů prostřednictvím širokého spektra nástrojů. Zároveň je patrná ambice jednat rychleji a rozhodněji, což naznačuje snahu překonat dosavadní vnímání EU jako spíše pomalého a kompromisního aktéra v oblasti bezpečnosti.

Dokument zároveň reflektuje změnu geopolitického prostředí, zejména v souvislosti s konfliktem na Ukrajině. EU v reakci na tuto situaci posílila svou angažovanost a začala využívat nástroje, které dříve nebyly v takovém rozsahu běžné, například rozsáhlé ekonomické sankce nebo přímou podporu vojenských kapacit partnerského státu. Tento posun ukazuje, že EU se postupně transformuje z primárně ekonomického a politického projektu na aktéra, který se více zapojuje i do bezpečnostní

oblasti. Klíčovým prvkem je zde snaha o posílení strategické autonomie, tedy schopnosti samostatně reagovat na bezpečnostní hrozby bez plné závislosti na jiných aktérech.

Z hlediska nástrojů EU využívá integrovaný přístup, který kombinuje různé formy působení. Vedle diplomatických a politických nástrojů hrají zásadní roli ekonomické prostředky, zejména sankce, finanční pomoc a podpora obnovy. Tyto nástroje umožňují EU vyvíjet tlak na protivníka a zároveň stabilizovat partnerské státy. Postupně se však rozvíjí i vojenská dimenze, například prostřednictvím budování kapacit rychlé reakce nebo financování obranných aktivit. Důležitým prvkem je také snaha o propojení různých politik, například energetické, hospodářské a bezpečnostní, což má přispět ke zvýšení celkové odolnosti Unie.

Významnou roli v rámci strategického kompasu hraje také vztah k NATO. Evropská unie otevřeně uznává, že NATO zůstává hlavním garantem kolektivní obrany jejích členských států, a proto neusiluje o jeho nahrazení, ale spíše o doplnění. Tento vztah lze chápat jako komplementární, kdy EU přispívá především v oblastech, kde NATO nemá tak silné kompetence, například v ekonomické nebo politické rovině. Zároveň však tento vztah ukazuje, že evropská bezpečnostní autonomie má své limity a není plně realizovatelná bez spolupráce s Aliancí.

Navzdory ambicióznímu nastavení dokumentu je zřejmé, že Evropská unie čelí řadě omezení. Především nedisponuje vlastními ozbrojenými silami, což výrazně omezuje její schopnost reagovat na přímé vojenské hrozby. V praxi tak zůstává závislá na NATO, pokud jde o zajištění kolektivní obrany. Dalším limitem je rozhodovací proces, který je v mnoha oblastech založen na konsenzu členských států, což může zpomalovat reakci na krizové situace. Významnou roli hrají také rozdíly mezi jednotlivými státy, pokud jde o jejich politické priority, ekonomické možnosti nebo ochotu investovat do obrany.

Na druhou stranu disponuje EU výraznou výhodou v podobě své ekonomické a politické síly. Schopnost uvalovat sankce, mobilizovat finanční prostředky a koordinovat rozsáhlou humanitární pomoc představuje významný nástroj, který může mít dlouhodobý dopad na vývoj konfliktu. EU tak vystupuje jako klíčový aktér v oblasti nevojenského krizového managementu, jehož nástroje doplňují vojenské kapacity NATO a humanitární roli OSN.

Je zřejmé, že Strategický kompas představuje snahu EU posílit svou roli v oblasti bezpečnosti a krizového managementu prostřednictvím komplexního přístupu. EU se snaží vystupovat jako flexibilní a schopný aktér, který kombinuje různé nástroje a reaguje na nové typy hrozeb. Její efektivita je však podmíněna jak vnitřní jednotou členských států, tak spoluprací s dalšími mezinárodními organizacemi, zejména s NATO.

7.5 Vyhodnocení přístupů NATO, OSN a EU ke krizovému managementu

Na základě provedené analýzy strategických dokumentů NATO, EU a OSN lze uvést že jednotlivé organizace přistupují ke krizovému managementu odlišným způsobem, který vychází z jejich institucionálního zaměření, kompetencí a dostupných nástrojů. Tyto rozdíly se nejvýrazněji projevují v oblasti priorit, používaných prostředků i celkové schopnosti reagovat na bezpečnostní hrozby. Současně však mezi nimi existuje určitá míra komplementarity, která umožňuje jejich vzájemné doplňování v rámci širšího systému mezinárodní bezpečnosti.

NATO je v tomto srovnání jednoznačně orientováno na vojenskou dimenzi bezpečnosti. Jeho přístup ke krizovému managementu je založen především na principu kolektivní obrany a odstrašení, přičemž hlavním cílem je ochrana území členských států a zajištění stability v euroatlantickém prostoru. NATO disponuje nejrozvinutějšími vojenskými kapacitami ze všech porovnávaných organizací a je schopno relativně rychle reagovat na bezpečnostní hrozby. Tento přístup je efektivní zejména v případě konvenčních konfliktů nebo situací, kdy je potřeba zajistit odstrašení potenciálního protivníka. Na druhou stranu je však omezen tím, že Aliance nepůsobí přímo v konfliktech, které se odehrávají mimo území jejích členů, a její zapojení je podmíněno politickou shodou všech členských států.

EU oproti tomu představuje aktéra, který využívá širší spektrum nástrojů a uplatňuje komplexnější přístup ke krizovému managementu. Její role spočívá především v oblasti ekonomických, politických a finančních opatření, která umožňují dlouhodobě ovlivňovat vývoj konfliktů. EU je schopna uplatňovat ekonomický tlak prostřednictvím sankcí, poskytovat rozsáhlou finanční pomoc a podporovat stabilizaci postižených regionů. V posledních letech je patrná i snaha posílit její roli v oblasti bezpečnosti a obrany, což se projevuje například rozvojem vojenských kapacit nebo

financováním obranné podpory partnerských států. Přesto však EU nedisponuje plnohodnotnými vojenskými silami a její schopnost reagovat na přímé bezpečnostní hrozby je omezená. Z tohoto důvodu zůstává v oblasti kolektivní obrany do značné míry závislá na NATO.

Organizace spojených národů se od obou výše uvedených aktérů výrazně liší svým zaměřením. Její přístup ke krizovému managementu je orientován především na humanitární pomoc, ochranu civilního obyvatelstva a diplomatické řešení konfliktů. OSN disponuje vysokou mírou mezinárodní legitimacy, která jí umožňuje koordinovat globální reakci na krizové situace a mobilizovat široké spektrum aktérů. Významnou roli hraje zejména v oblasti humanitární pomoci, kde prostřednictvím svých agentur zajišťuje základní potřeby obyvatel postižených konfliktem. Zároveň se podílí na monitorování dodržování mezinárodního práva a lidských práv. Na rozdíl od NATO však nedisponuje vlastními vojenskými kapacitami a její schopnost aktivně zasahovat do řešení konfliktů je omezená. Dalším zásadním limitem je fungování Rady bezpečnosti, kde může právo veta blokovat přijetí závazných rozhodnutí.

Z hlediska komparace lze konstatovat, že jednotlivé organizace využívají odlišné typy nástrojů, které lze rozdělit na tzv. hard power a soft power. NATO představuje typického představitele hard power, jelikož se opírá především o vojenskou sílu a odstrašení. EU kombinuje prvky hard i soft power, avšak převažují u ní nástroje ekonomické a politické. OSN pak využívá především soft power, zejména v podobě diplomacie, humanitární pomoci a mezinárodní legitimacy. Tyto rozdíly zároveň ukazují, že žádná z organizací není schopna samostatně řešit komplexní bezpečnostní krize, které vyžadují kombinaci různých přístupů.

Zároveň je patrné, že mezi těmito organizacemi existuje určitá míra vzájemné provázanosti. NATO a EU spolu úzce spolupracují v oblasti bezpečnostní politiky, přičemž jejich vztah lze charakterizovat jako komplementární. NATO zajišťuje vojenskou bezpečnost, zatímco EU doplňuje tento rámec prostřednictvím ekonomických a politických nástrojů. OSN pak vstupuje do tohoto systému jako globální aktér, který zajišťuje humanitární dimenzi a poskytuje mezinárodní legitimitu. Tato spolupráce je klíčová zejména v případě komplexních krizí, jako je konflikt na Ukrajině, kde se prolínají vojenské, ekonomické i humanitární aspekty.

Navzdory této komplementaritě však nelze přehlédnout ani určité problémy a omezení. Jedním z hlavních problémů je rozdílnost zájmů jednotlivých členských států, která může ovlivňovat rozhodování v rámci NATO i EU. V případě OSN pak představuje zásadní omezení právo veta, které může blokovat efektivní řešení konfliktů. Dalším problémem je nedostatečná koordinace mezi jednotlivými organizacemi, která může vést k neefektivnímu využívání zdrojů nebo k duplicitě některých aktivit.

Z toho plyne, že NATO, EU a OSN představují tři odlišné, avšak vzájemně se doplňující přístupy ke krizovému managementu. Každá z těchto organizací má své specifické silné stránky i omezení, která vyplývají z jejího institucionálního charakteru. Efektivní řešení současných bezpečnostních hrozeb je proto podmíněno jejich vzájemnou spoluprací a schopností koordinovat své aktivity.

Tabulka 1: Komparace hlavních cílů a prostředků NATO, EU a OSN

Organizace	Klíčové úkoly	Hlavní nástroje	Klíčová omezení
NATO	Kolektivní obrana a bezpečnost aliance	Vojenská přítomnost, odstrašení, jaderné síly	Omezený na vojenskou sféru (žádné civilní nástroje); vyžaduje konsenzus členů
EU	Ochrana občanů a zájmů EU; strategická autonomie	Diplomatické kanály, ekonomické sankce, finanční pomoc, omezená vojenská síla (EPF, rychlý zásah)	Nedostatek samostatných vojenských kapacit; rozhodnutí musí schválit členové (unanimita)
OSN	Humanitární pomoc, ochrana civilistů	Koordinace humanitární pomoci, rezoluce RB OSN, programy UNHCR/WHO atd.	Závislost na finančních příspěvcích států; přístup omezují blokující politické síly a aktivní bojové zóny

V tabulce 1 je patrné, že NATO vsází na tvrdou sílu a vojenské odstrašení, EU kombinuje hospodářské a diplomatické nástroje (a v omezené míře i vlastní obran. struktury) a OSN se specializuje na humanitární a ochranné operace. Zatímco NATO a EU operují hlavně s národními i společnými silami členských států, OSN využívá multilaterální mechanismy a agentury. Pro doplnění je níže uveden přehled komplementarity a slabin jednotlivých organizací:

Tabulka 2: Silné stránky a omezení organizací v krizovém managementu

Organizace	Silné stránky	Slabiny / omezení
NATO	Největší vojenská kapacita v Evropě; rychlá reakce a odstrašení	Chybí civilní a humanitární zdroje; omezený mandát; nutnost souhlasu všech členů
EU	Ekonomická moc a diplomatické nástroje; největší poskytovatel humanitární pomoci	Omezené armádní kapacity; spíše krátkodobé dekretování sankcí; rozhodování vyžaduje konsenzus
OSN	Vysoká legitimita globalních iniciativ; mezinárodní síť přístupných programů	Právo veta v RB OSN (politické blokace); často trvale nedofinancované mise; nemožnost přímého zásahu

Tabulka 2 shrnuje, kde může každá organizace přispět nejefektivněji. NATO je jedinečné svou obrannou silou, ale samo o sobě nedokáže distribuovat humanitární pomoc; naopak OSN je přijatelná i pro státy (bez rizika vojenské eskalace), ale veškeré akce musí financovat dobrovolnými dary. EU se nachází uprostřed – disponuje občanskou i obrannou kapacitou, avšak ani ona sama zatím nemůže ryze vojensky nahradit roli NATO a je závislá na interní jednotě. Vzájemná spolupráce se proto ukazuje jako klíčová: NATO bez lidskoprávních a humanitárních akcí a EU bez vojenského deštníku by byly reakce na krizi neúplné.

7.6 Návrhy a doporučení pro zlepšení koordinace krizového managementu

Na základě provedené komparace a následného zhodnocení spolupráce NATO, EU a OSN lze formulovat několik doporučení, která by mohla přispět ke zvýšení efektivity krizového managementu při řešení současných bezpečnostních hrozeb. Z provedené analýzy vyplynulo, že jednotlivé organizace disponují rozdílnými kompetencemi, nástroji i institucionálními možnostmi, avšak právě jejich vzájemné propojení vytváří potenciál pro komplexnější a účinnější reakci na krizi. Současný systém však vykazuje určité slabiny, zejména v oblasti koordinace, rychlosti rozhodování a návaznosti jednotlivých typů pomoci.

Jedním z hlavních doporučení je posílení koordinace mezi jednotlivými organizacemi. Přestože NATO, EU a OSN formálně spolupracují, v praxi může docházet k určité fragmentaci jejich aktivit, což snižuje celkovou efektivitu jejich působení. Vhodným řešením by proto bylo vytvoření pravidelné koordinační platformy, která by fungovala jako společné konzultační fórum pro sdílení informací, plánování a sladění jednotlivých kroků. Takový mechanismus by umožnil lépe propojit vojenské, ekonomické a humanitární aktivity a zároveň by snížil riziko duplicitních nebo vzájemně nekoordinovaných opatření. Lepší koordinace by se mohla projevit například při sladění sankční politiky, humanitární pomoci a bezpečnostních opatření v krizových oblastech.

Další důležitou oblastí je posílení schopnosti rychlé reakce, zejména na straně Evropské unie. EU disponuje silnými ekonomickými a politickými nástroji, avšak její rozhodovací proces je často zpomalen nutností dosahovat konsenzu mezi členskými státy. To může omezovat její pružnost v situacích, které vyžadují okamžitou reakci. Z tohoto důvodu by bylo vhodné uvažovat o zefektivnění rozhodovacích mechanismů alespoň v některých oblastech bezpečnostní politiky. Vyšší míra flexibility by EU umožnila reagovat rychleji a efektivněji, zejména v případech, kdy je nutné okamžitě aktivovat sankce, finanční pomoc nebo jiné podpůrné nástroje.

Současně je vhodné zaměřit se také na další rozvoj kapacit jednotlivých organizací. V případě NATO lze jako doporučení uvést širší zapojení nevojenských nástrojů a civilních aktérů do jeho činnosti. Ačkoli je NATO primárně vojenskou organizací,

současné hrozby mají často hybridní charakter a vyžadují propojení vojenské a civilní dimenze. Posílení spolupráce s aktéry zaměřenými na ochranu infrastruktury, kybernetickou bezpečnost nebo civilní obranu by mohlo zvýšit schopnost Aliance reagovat na moderní typy hrozeb. V případě EU by bylo vhodné pokračovat v rozvoji obranných kapacit, vojenské mobility a kybernetické odolnosti, stejně jako v širším využití Evropského mírového nástroje i pro podporu humanitární a logistické stránky krizové reakce.

Organizace spojených národů by se měla nadále soustředit především na posílení své akceschopnosti a stabilního financování humanitárních operací. Zásadním omezením OSN zůstává právo veta v Radě bezpečnosti, které může blokovat přijetí závazných rozhodnutí v případech, kdy je jeden ze stálých členů sám součástí konfliktu. Přestože samotná změna tohoto mechanismu je politicky velmi obtížná, bylo by vhodné usilovat o větší využívání alternativních forem mezinárodní reakce, například prostřednictvím posílení role Valného shromáždění nebo regionálních partnerství. Stejně důležité je také zajistit předvídatelnější a stabilnější financování humanitárních misí, aby OSN nebyla v takové míře závislá na dobrovolných přispěvcích jednotlivých států.

Významným krokem ke zvýšení efektivity by bylo rovněž pořádání společných cvičení a školení. Zapojení vojenských složek, civilních institucí i nevládních organizací by mohlo přispět k lepšímu pochopení rolí jednotlivých aktérů a ke zrychlení reakce v případě nové krize. Taková cvičení by navíc posilovala vzájemnou důvěru mezi organizacemi a pomáhala překonávat institucionální bariéry, které v praxi často komplikují společný postup. Společný výcvik by měl být zaměřen nejen na vojenskou reakci, ale také na humanitární evakuaci, logistiku pomoci, ochranu civilního obyvatelstva a koordinaci informačních toků.

Další oblastí, která si zaslouží zvýšenou pozornost, je odolnost vůči hybridním hrozbám. Současné konflikty nejsou vedeny pouze prostřednictvím ozbrojené síly, ale také prostřednictvím kybernetických útoků, dezinformací, ekonomického nátlaku a útoků na kritickou infrastrukturu. V tomto směru by měla být posílena koordinace mezi NATO a EU, zejména v oblasti kybernetické bezpečnosti, ochrany komunikačních sítí a boje proti informační manipulaci. OSN by v této oblasti mohla plnit roli nezávislého

monitorovacího a analytického aktéra, který by poskytoval důvěryhodné informace o humanitárních dopadech konfliktu a o porušování mezinárodního práva.

Zlepšení spolupráce by mělo zahrnovat také větší zapojení místních a národních partnerů. Ukrajinské instituce, místní samosprávy a nevládní organizace jsou klíčové pro realizaci pomoci přímo v terénu, a proto by měly být do jednotlivých programů více integrované. Podpora by neměla být zaměřena pouze na okamžitou materiální pomoc, ale také na rozvoj kapacit v oblasti krizového řízení, logistiky, psychosociální podpory a obnovy základních služeb. Tím by se zvýšila udržitelnost pomoci a současně by se snížila závislost na externích aktérech.

Důležitou roli hraje také oblast financování. Vhodné by bylo vytvořit efektivnější a transparentnější mechanismy pro poskytování finanční pomoci, které by umožnily rychlejší mobilizaci prostředků v krizových situacích. Lepší koordinace stávajících fondů a nástrojů by mohla snížit administrativní zátěž a urychlit distribuci podpory. Transparentní přístup by navíc mohl posílit důvěru mezinárodních dárců a zvýšit ochotu států a institucí přispívat k dlouhodobé stabilizaci postižených oblastí.

V neposlední řadě je nutné posilovat multilaterální diplomatické úsilí. NATO, EU a OSN by měly postupovat koordinovaně při prosazování mezinárodního práva, ochraně civilního obyvatelstva a vyvíjení politického tlaku na agresora. Společný postup na mezinárodní úrovni může zvýšit účinnost diplomatických opatření a současně podpořit legitimitu jednotlivých kroků. Součástí tohoto přístupu může být i lepší propojení diplomatických iniciativ s humanitární a bezpečnostní pomocí, aby byl tlak na řešení konfliktu účinnější a zároveň byl zmírňován jeho dopad na civilní obyvatelstvo.

Z výše uvedeného vyplývá, že efektivnější krizový management vyžaduje především hlubší koordinaci, jasné vymezení rolí a propojení vojenských, ekonomických, humanitárních a diplomatických nástrojů. Právě kombinace těchto přístupů představuje základní předpoklad pro účinnější reakci na současné bezpečnostní hrozby a pro posílení stability v mezinárodním prostředí.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit roli NATO, EU a OSN řešení bezpečnostních hrozeb a analyzovat jejich přístupy ke krizovému managementu se zaměřením na koordinaci a efektivitu spolupráce. Tento cíl byl v rámci práce naplněn prostřednictvím analýzy strategických dokumentů jednotlivých organizací a jejich aplikace na případovou studii konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou. Na základě této analýzy byla provedena komparace přístupů jednotlivých organizací a následně formulováno vlastní zhodnocení jejich spolupráce a doporučení pro její zlepšení.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že každá z organizací přistupuje ke krizovému managementu odlišným způsobem, který vychází z jejího institucionálního zaměření a dostupných nástrojů. NATO se soustředí především na vojenskou dimenzi bezpečnosti a kolektivní obranu, přičemž jeho hlavní silou je schopnost odstrašení a rychlé reakce na bezpečnostní hrozby. EU naopak využívá zejména ekonomické, politické a finanční nástroje, které umožňují dlouhodobé ovlivňování vývoje konfliktů a stabilizaci postižených oblastí. OSN plní klíčovou roli v oblasti humanitární pomoci, ochrany civilního obyvatelstva a diplomatického řešení konfliktů.

Na první výzkumnou otázku, zaměřenou na přístupy jednotlivých organizací ke krizovému managementu, lze odpovědět, že tyto přístupy jsou výrazně diferencované a odrážejí rozdílné kompetence jednotlivých aktérů. Zatímco NATO představuje především vojenský pilíř bezpečnosti, EU působí jako ekonomický a politický aktér a OSN jako globální koordinátor humanitární a diplomatické reakce.

Na druhou výzkumnou otázku, která se zabývá nástroji využívanými jednotlivými organizacemi při řešení konfliktu na Ukrajině, lze konstatovat, že NATO využívá především vojenské kapacity, výcvik a odstrašení, Evropská unie uplatňuje sankce, finanční pomoc a podporu obranných kapacit a OSN poskytuje humanitární pomoc a koordinuje mezinárodní reakci na krizi. Tyto nástroje se vzájemně doplňují a umožňují reagovat na různé aspekty konfliktu.

Třetí výzkumná otázka se zaměřovala na podobnosti a rozdíly mezi přístupy jednotlivých organizací. Analýza ukázala, že hlavní rozdíly spočívají především v typu využívaných nástrojů, zatímco podobnosti lze nalézt v důrazu na mezinárodní spolupráci a stabilizaci bezpečnostního prostředí. Přístupy NATO, EU a OSN lze označit za komplementární, jelikož se vzájemně doplňují a společně vytvářejí komplexní systém reakce na bezpečnostní hrozby.

Na čtvrtou výzkumnou otázku, která hodnotí efektivitu spolupráce mezi těmito organizacemi, lze odpovědět, že spolupráce je funkční, avšak nikoli plně efektivní. Mezi hlavní omezení patří nedostatečná koordinace, rozdílné priority jednotlivých aktérů a institucionální limity, zejména v případě OSN, kde právo veta omezuje schopnost přijímat závazná rozhodnutí. EU je navíc v oblasti bezpečnosti do určité míry závislá na NATO, což ovlivňuje její schopnost samostatného působení.

Na základě těchto zjištění byla formulována doporučení zaměřená na posílení koordinace mezi organizacemi, zefektivnění rozhodovacích procesů, rozvoj kapacit a posílení prevence konfliktů. Klíčovým faktorem pro zvýšení efektivity krizového managementu je zejména hlubší propojení jednotlivých nástrojů a lepší koordinace mezi vojenskými, ekonomickými a humanitárními přístupy.

Závěrem lze říci, že NATO, EU a OSN představují tři klíčové pilíře současného mezinárodního krizového managementu. Jejich přístupy jsou sice odlišné, avšak vzájemně se doplňují a společně vytvářejí komplexní rámec pro řešení bezpečnostních hrozeb. Efektivita tohoto systému je však podmíněna mírou spolupráce a schopností jednotlivých organizací koordinovat své aktivity. Případová studie konfliktu na Ukrajině tak ukazuje nejen význam mezinárodní spolupráce, ale také její limity a výzvy pro budoucí vývoj mezinárodního bezpečnostního prostředí.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ANTUŠÁK, E. Krizový management: hrozby – krize – příležitosti. Praha: Wolters Kluwer, 2009, 396 s. ISBN 978-80-7357-488-8
2. ANTUŠÁK, E. Krizový management: úvod do teorie. Praha: Oeconomica, 2005, 130 s. ISBN 80-245-0945-8
3. BARTÁK, K. Průvodce Evropskou unií. Praha: Ústav mezinárodních vztahů EU, 1999, 87 s. ISBN 80-85865-74-6
4. BASSEY, M. Case Study Research in Educational Settings. Buckingham: Open University Press, 1999, 178 s. ISBN 0335199844/9780335199846
5. BÍLÝ, J. Evropa – problém současnosti a budoucnosti. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025, 124 s. ISBN 978-80-7556-140-4
6. EICHLER, J. Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2006, 303 s. ISBN 80-7278-326-2
7. EICHLER, J. Mezinárodní bezpečnost v době globalizace. Praha: Portál, 2009, 327 s. ISBN 978-80-7367-540-0
8. HÁLEK, V. Krizový management – teorie a praxe. Jesenice: DoanuMedia, 2008, 322 s. ISBN 978-80-89364-00-8
9. HENDL, J. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2
10. CHRASTINA, J. Případová studie – metoda kvalitativní výzkumné strategie a designování výzkumu. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019, 287 s. ISBN 978-80-244-5373-6
11. JAKUBCOVÁ, L. ŠUGÁR, J. Bezpečnost a krizové řízení. Praha: Policejní akademie České republiky, 2013, 152 s. ISBN 978-80-7251-400-7
12. KOLOUCH, J. BAŠTA, P. Cybersecurity. Praha: CZ.NIC, 2019, 560 s. ISBN 978-80-88168-31-7
13. Kolektiv autorů. Fakta a čísla OSN: Základní údaje o Organizaci spojených národů. Praha: Informační centrum OSN, 1999, 298 s. ISBN 80-86348-00-8
14. Kolektiv autorů. Glosář: Instituce, politiky a rozšiřování Evropské unie. Praha: Informační centrum Evropské unie, 2004, 175 s. ISBN 80-239-2451-6

15. MAŇÁK, M. 100 otázek a odpovědí o Evropské unii. Praha: Ústav mezinárodních vztahů EU, 2000, 84 s. ISBN 80-85864-77-0
16. MILES, M. B. HUBERMAN, A. M. Qualitative Data Analysis. (2. vyd.) Thousand Oaks: SAGE Publications, 1994, 338 s. ISBN 978-0803955400
17. PLOKHY, S. The Russo-Ukrainian War: The Return of History. New York: W. W. Norton and Company, 2023, 376 s. ISBN 978-1324051190/1324051191
18. RAIS, R. Specifika krizového managementu. Brno: Key Publishing, 2007, 94 s. 978-80-86575-31-5
19. ŠULC, V. Kybernetická bezpečnost. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, 148 s. ISBN 97880-7380-737-5
20. ŠVARŤÍČEK, R. ŠEĎOVÁ, K. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 96 978-80-7367-313-0
21. UHEREK, Z. Migrace: Historie a současnost. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016, 210 s. ISBN 978-80-905942-9-6
22. VODÁČEK, L. Management teorie a praxe v informační společnosti. Praha: Mngement Press, 1999, 292 s. ISBN 80-85943-94-8
23. WHOLEY, J. Handbook of Practical Program Evaluation. San Francisco: Jossey-Bass, 1994, 622. ISBN 1555426573/9781555426576

Elektronické zdroje

1. ALLIANCE FOR PEACEBUILDING. Our claryfying moment: a global call to action, Allianceforpeacebuilding.org [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.allianceforpeacebuilding.org/ukraine-call-to-action-strengthen-mobilize-multilateral-institutions>
2. BLUE CAMPAIGN. What is Human Trafficking? Dhs.gov [online]. 2025 [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.dhs.gov/blue-campaign/what-human-trafficking>
3. EEAS. EU Assistance to Ukraine, Eeas.europa.eu [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.eeas.europa.eu/delegations/united-states-america/eu-assistance-ukraine-us-dollars>

4. EUROPEAN CENTRE OF EXCELLENCE FOR CIVILIAN CRISIS MANAGEMENT. What is Civilian Crisis Management? Coe-civ.eu [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.coe-civ.eu/the-coe/civilian-crisis-management/what-is-civilian-crisis-management>
5. EUROPEAN COMMISSION. EU financial support to Ukraine, Commission.europa.eu [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-financial-support-ukraine_en
6. EUROPEAN COMMISSION. EU humanitarian support to Ukraine, Commission.europa.eu [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-humanitarian-support-ukraine_en
7. EUROPEAN COMMISSION. Foreign Policy Instruments. Commission.europa.eu [online]. [cit. 19. 2. 2026]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/foreign-policy-instruments_en
8. EUROPEAN COMMISSION. Migration management. Home-affairs.ec.europa.eu [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management_en
9. EUROPEAN COUNCIL. Civilian and military missions and operations. Consilium.europa.eu [online]. 2025 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/csdp-missions-operations/>
10. EUROPEAN COUNCIL. EU cooperation with the United Nations. Consilium.europa.eu [online]. 2026 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-un-cooperation/>
11. EUROPEAN COUNCIL. EU-NATO Cooperation. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-nato-cooperation/>
12. EUROPEAN COUNCIL. EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. Consilium.europa.eu [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine-archive/>

13. EUROPEAN COUNCIL. European Peace Facility, *Consilium.europa.eu* [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/european-peace-facility/>
14. EUROPEAN COUNCIL. Hybrid threats. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/hybrid-threats/>
15. EUROPEAN COUNCIL. Russia's war against Ukraine. *Consilium.europa.eu* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/topics/russia-s-war-against-ukraine/>
16. EUROPEAN COUNCIL. Why the EU adopts sanctions. *Consilium.europa.eu* [online]. 2024 [cit. 19. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/why-sanctions/>
17. EUROPEAN UNION. Access to European Union law: Cooperation with NATO. *eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/cooperation-with-nato.html>
18. EUROPEAN UNION. EU-UN strategic partnership on peace and security. *Eeas.europa.eu* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-un-strategic-partnership-peace-and-security_en
19. EUROPEAN UNION. The civilian CSDP. *Eeas.europa.eu* [online]. 2025 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eeas/civilian-csdp_en
20. EUROPEAN UNION – EXTERNAL ACTION. The Common Security and Defence Policy. *Eeas.europa.eu* [online]. 2025 [cit. 19. 2. 2026]. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/eeas/common-security-and-defence-policy_en
21. EVROPSKÁ RADA. EU a NATO dále prohloubily strategické partnerství společnou reakcí na sdílené hrozby a výzvy. *Consilium.europa.eu* [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/06/16/the-eu-and-nato-have-further-deepened-their-strategic-partnership-by-jointly-responding-to-common-threats-and-challenges/>
22. EVROPSKÁ RADA. Kybernetická bezpečnost EU: strategie a klíčové politiky. *Consilium.europa.eu* [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cybersecurity/>
23. GERMAN INSTITUTE FOR INTERNATIONAL AND SECURITY AFFAIRS. NATO and the UN: Partnership with Potential. *Swp-berlin.org* [online]. [cit. 28.

2. 2026]. Dostupné z: <https://www.swp-berlin.org/en/publication/nato-un-partnership>
24. HYBRID COE. Hybrid threats as a concept. Hybridcoe.fi [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.hybridcoe.fi/hybrid-threats-as-a-phenomenon/>
25. ITU. Cybersecurity Activities. Itu.int [online]. [cit. 2. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.itu.int/en/action/cybersecurity/Pages/default.aspx>
26. MINISTERSTVO VNITRA ČR. Co jsou hybridní hrozby. Mv.gov.cz [online]. [cit. 4. 3. 2026]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/co-jsou-hybridni-hrozby.aspx>
27. NATO. Assistance for the refugee and migrant crisis in the Aegean Sea. Nato.int [online]. 2023 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/operations-and-missions/assistance-for-the-refugee-and-migrant-crisis-in-the-aegean-sea>
28. NATO. Collective defence and Article 5. Nato.int [online]. 2025 [cit. 22. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/collective-defence-and-article-5>
29. NATO. Countering hybrid threats. Nato.int [online]. 2026 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-hybrid-threats>
30. NATO. Countering terrorism. Nato.int [online]. 2025 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-terrorism>
31. NATO. Crisis management. Nato.int [online]. 2025 [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/crisis-management>
32. NATO. Cyber defence. Nato.int [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/cyber-defence>
33. NATO. Deterrence and defence. Nato.int [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/deterrence-and-defence>
34. NATO. NATO's support for Ukraine, Nato.int [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/natos-support-for-ukraine>

35. NATO. Relations with Russia. Nato.int [online]. 2024 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-russia>
36. NATO. Relations with the European Union. Nato.int [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-the-european-union>
37. NATO. Relations with the United Nations. Nato.int [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-the-united-nations>
38. NATO. Relations with Ukraine. Nato.int [online]. 2025 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/relations-with-ukraine>
39. NATO. Statement by NATO Heads of State and Government on Russia's attack on Ukraine, Nato.int [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2022/02/25/statement-by-nato-heads-of-state-and-government-on-russias-attack-on-ukraine>
40. NATO. Strengthening NATO's eastern flank, Nato.int [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/strengthening-natos-eastern-flank>
41. NATO. Updated joint declaration on UN-NATO secretariat cooperation. Nato.int [online]. 2018 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2018/10/30/updated-joint-declaration-on-un-nato-secretariat-cooperation>
42. NATO. What is NATO? Nato.int [online]. [cit. 22. 2. 2026]. Dostupné také z: <https://www.nato.int/en/what-is-nato.html>
43. OCHA. Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2026, Unocha.org [online]. 2026 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026-january-2026-enuk>
44. POLICIE ČR. Co je organizovaný zločin. Policie.gov.cz [online]. 2016 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>
45. POLITICS. Multilateral Crisis Responders: United Nations and Its Partners in Humanitarian Crisis Management. Oxfordre.com [online]. 2023 [cit. 23. 2. 2026].

Dostupné

z: <https://oxfordre.com/politics/display/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1500>

46. UNHCR. Ukraine, Unhcr.org [online]. [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/where-we-work/countries/ukraine>
47. UNITED NATIONS. European union. Dppa.un.org [online]. 2026 [cit. 3. 3. 2026]. Dostupné z: <https://dppa.un.org/en/european-union>
48. UNITED NATIONS. How to EU and NATO cooperate. Unric.org [online]. 2023 [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://unric.org/en/how-the-eu-and-un-cooperate/>
49. UNITED NATIONS. Maintain International Peace and Security. Un.org [online]. [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/our-work/maintain-international-peace-and-security>
50. UNITED NATIONS. NATO and the United Nations mark continued cooperation against terrorism. Un.org [online]. [cit. 28. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/securitycouncil/ctc/news/nato-and-united-nations-mark-continued-cooperation-against-terrorism>
51. UNITED NATIONS. O spojených národech. Osn.cz [online]. [cit. 23. 2. 2026]. Dostupné z: <https://osn.cz>
52. UNITED NATIONS. Refugees. Un.org [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/global-issues/refugees>
53. UNITED NATIONS. Security Council Calls on Member States to Address Threats against Critical Infrastructure, Unanimously Adopting Resolution 2341. Press.un.org [online]. 2017 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://press.un.org/en/2017/sc12714.doc.htm>
54. UNITED NATIONS. Ukraine. News.un.org [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/focus/ukraine>
55. UNITED NATIONS. Ukraine war, News.un.org [online]. 2025 [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2025/02/1160456>
56. UNITED NATIONS. UN Counter-Terrorism Centre. Un.org [online]. 2023 [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/counterterrorism/en/cct>
57. UNITED NATIONS. Understanding human trafficking. Un.org [online]. [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/peace-and-security/understanding-human-trafficking>

58. WORLD MIGRATION REPORT. Migration Continues to Be Part of the Solution in a Rapidly Changing World, but Key Challenges Remain. Worldmigrationreport.iom.int [online]. [cit. 5. 3. 2026]. Dostupné z: <https://worldmigrationreport.iom.int/what-we-do/world-migration-report-2024-chapter-1/introduction>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: Sbírka zákonů České republiky. 2009, částka 11. Dostupné také z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2009/40?zalozka=text>

SEZNAM ZKRATEK

NATO – Severoatlantická aliance

EU – Evropská unie

OSN – Organizace spojených národů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Komparace hlavních cílů a prostředků NATO, EU a OSN	67
Tabulka 2: Silné stránky a omezení organizací v krizovém managementu	68